

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petih vrst a Din 2.-, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.-, večji inserati petih vrst Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO

LJUBLJANA, Knašičeva ulica št. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101, Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Bilanca našega narodnega gospodarstva

Plenarna seja zbornice TOI — Skoraj vse gospodarske panoge so ponovno znatno nazadovale

Ljubljana, 28. decembra.

Davi ob 8.30 je predsednik g. Ivan Jelačin otvoril plenarno sejo ZTOI, ki so se je navzlic praznikom in slabemu vremenu udeležili skoraj vsi člani, nato je pa pozdravil zastopnika banske uprave svetnika g. Borštnerja, imenoval za zapisničarja g. dr. Koceta in za overovatelja člana gg. Brčića in Hajniharja. Seja je važna zlasti zaradi organizatornih vprašanj ZTOI, ki bo o njih razpravljala plenarna seja, vendar pa se ni na programu zbornice novega volilnega reda, ki ga je obravnavala posebna anketa, kjer so sodelovali tudi razne organizacije. Na dnevnem redu n. volilnega reda zaradi izpremenjenosti zborničnih pravil. Zaradi važnosti volilnega reda je predlagal predsednik, naj se osnuje poseben odsek za izdelavo osnutka volilnega reda. Ta odsek naj tvori poleg predsedstva po trije člani vsakega odseka ZTOI, in sicer gg. Ribnikar Adolf, dr. Rekar, Rojica, Lenarčič Stanko, Lavtžar, Pintar, Kavčič, Hohnjec in Windischer, ki naj svojo nalogo končajo do 20. januarja. Predlog predsedstva je ZTOI sprejela soglasno. Nato je predsednik prečital odlok ministrstva za trgovino in industrijo, da ljubljanska ZTOI ostane, kakor je sedaj, še tudi nadalje skupna zbornica in je s tem borba za ločene in skupne zbornice zaključena. Ko je predsednik prečital tudi odlok banske uprave, ki odobruje računski zaključek ZTOI, je javil, da je ministrstvo odobrilo tudi sklenjene izpremenbe pravil ZTOI, obenem je pa pozval zbornico, da čim prej sestavi nov volilni red. Prav tako je odobren tudi nakup Obrtnega doma v Celju, ki bo v korist vsemu obrtništvu Celja in okolice. Nadalje je predsednik poročal, da je izstopil iz ZTOI član g. ing. Josko Kobi, ter je bil na njegovo mesto pozvan ravnatelj g. dr. Ciril Pavlin.

Pri personalnih zadevah je ZTOI imenovala sedanjega provizorskega pisarniškega uradnika Adolfa Rusa za stalnega, oficijalno g. dr. Marijo Voduškoviča je podelila naslov nadoficijalke, a g. dr. Juriju Kocetu je priznala naslov pomožnega tajnika. Ob zaključku predsedstvenih navedenih je pozdravil predsednik še stalnega dopisnega člana bivšega generalnega tajnika g. dr. Frana Windischerja in opravičil odsotnost nekaterih članov, nato je pa sledilo poročilo o delovanju zbornice.

Poslovno poročilo

Poslovno poročilo omenja v uvodu slovesno gospodarski položaj in razočaranje, ki ga je prinesla londonska gospodarska konferenca. Namestu pričakovane obnove svetovnega gospodarstva se nadaljuje vedno intenzivnejša izgradnja avtarkičnega gospodarstva. Naša država je obrnila svoj dosedanj nivo umerni nivo ekonomske zaštite in sistem trgovinske politike. Posrežilo se nam je kljub neoblašani in plačariti v inozemstvu večje količine blaga, kakor prejšnja leta in doseči znatno aktivno trgovinsko bilanco. Žal se na cene v eksportu niti za producenta, niti za izvoznika niso bistveno izboljšale. V uvozi trgovini se vrši obratna po vsemu še vedno notom klirinških sporazumov. V poslovnih stikih z državami, s katerimi nimamo klirinškega prometa, povzroča razlika med sedanjim primom Narodne banke in dejanskim stroški pri nabavi deviz v prostem prometu, industriji in uvozi trgovini znatne težave. To obtežuje zlasti predelovalne, tovarne usnja, deloma tudi metalurgijska stroka in kolonijalna trgovina, ki morajo uvažati strovine po višjih cenah, kakor pa prihajajo poljedelci in govedo blago iz držav, s katerimi nimamo klirinških prometov.

Gospodarska bilanca

Gradbeno delavnost se je napram prejšnjim letom v znatnem obsegu zmanjšala. To je deloma tudi posledica nelikvidnosti denarnega trga. Položaj premoženja industrije se je šel v tekočem mesecu nekoliko izboljšati. Z znatnimi skrbmi gleda v bodočnost naša šumska industrija in izvoz lesa. Zanesljivost metalurgijskih strok in kralnice je relativno še najboljše in zato vidimo tu največji interes za ustanavljanje novih podjetij in razširjanje obstoječih naprav. Žal je na področju v tej stroki izključno in inozemskih rokah. Pri industriji življenjskih potrebščin opazujemo skoraj brez izjem nazadovanje v produkciji, ki gre pri nekaterih podjetjih celo do 40% napram prejšnjemu letu.

Položaj našega kmetijstva je ostal kljub ubitni želvi v splošnem zaradi slabih cen poljedelskih pridelkov v bistvu in izpremenjen. Če presojamo položaj pridobitnih panog po indikativnih momentih zaposlenega delavstva, je bilanca v splošnem v dveh smereh nezadovoljiva. Število zaposlenega delavstva je nazadovalo v zadnjem letu za 117.000, novonov je nazadovalo tudi obseg poslovanja pri večini podjetij, posebno pri obrtništvu in v nadrobni trgovini. Laneko proračunsko leto je zaključilo z deficitom 793.000.000 Din in v tekočem letu položaj ni mnogo boljši, tako da moramo računati z znatnim primanjkljajem pri dohodkih. Državne finance stoje pred težkim vprašanjem, kako kriti primanjkljaj. Nobena država se ne more odločiti za kritje primanjkljaja s tiskanjem nefinanciranih bankovcev. Ostane

torej edino sredstvo, da se še nadalje zmanjšujejo izdatki in štedi do skrajnosti, na drugi strani pa skušajo povečati dohodki.

Vprašanje reforme pridobnine

Narodni skupščini je bilo predloženih pet zakonov, ki se skušajo z njimi prirediti k obdajitvi vsi viri dohodkov. Nihče izmed nas ne more in ne sme izigravati davčnih predpisov, odobravati defraudacij in v interesu splošnosti je, da se zakon spoštuje in ustavno načelo enakomernosti obremenitve primeroma izvaja. Obenem je bila predložena tudi nova taksna in trošarinskega zakona ter davka na poslovni promet. Naša zbornica je takoj sklicala iniciativno posvetovanje in zavzela stališče napram posrednim določbam davčnih predlogov. Tu budi omenjeno zlasti vprašanje reforme pridobnine, zamišljene v obliki uvedbe minimalne pridobninske izmere, ki se izračuna na podlagi izdatkov za stanovanje. Neizogibna posledica takega načina odmere pridobnine bi bila, da bi se skušal vsakdo kolikor moredo utesniti tako glede stanovanjskih prostorov, kakor tudi glede najemnine za lokale in glede potrebnega oskrbe. Zglede na to davčno reformo je prišel v bodoči proračun državnih dohodkov za 60% višji znesek, to je namestu dosedanjih 200 milijonov znesek 320 milijonov kot donos pridobninskega davka.

Nazadovanje trgovine in obrti

Glede trgovske stroke je treba ugotoviti, da znaša obremenitev trgovskih in gostilniških obratov v dravski banovini 33% od ugotovljenega čistega dohodka samo pri pridobnini ob sedanjih avtonomnih dokladah ter da je bil povprečni čist dohodek zaračunan s 16.434 Din. Naiboli poročevalen in zgovoren dokaz, kakšen je položaj trgovskih obratov, je ta, da se je letos zmanjšalo število trgovskih podjetij v dravski banovini za 1014, medtem ko je že lani nazadovale za 443 trgov. Isto velja za rokodelske obrte, katerih število je nazadovalo za nad 1.000 obratov.

Razmerje obdavčenja

Zahteva po uzakonitvi minimuma pridobninskega davka se utemeljuje s tem, da je po dosedanjih statističnih obdavčenih osnovnim pridobninskim davkom bile prejemni čist dohodek, ki znaša na glavo davkoplačevalca v skupini I 16.434 Din, v skupini II a 6.100 Din, v skupini II b 2.400 in v skupini III 2.800 Din povprečno torej 5.066 Din. Na področju dravske finančne direkcije je odpade od 40.407 pridobitnih zavazanih davčnih plačevalcev na prvo I skupino 16.124 obratov ali 39.9%, na II a skupino 14.844 obratov ali 11.9%, na II b skupino 18.723 podjetij ali 46.3%, na III skupino pa samo 716 obratov ali 1.9%.

Statistika finančnega ministrstva dalje navaja, da je v Sloveniji 93% pridobitni zavazanih davkoplačevalcev vložilo pravočasno davčne prijave, kar je naravnost rekordno število. Po teh prijavah je znašal davku zavazani čist dohodek 97.3 milijone dinarjev. Davčne uprave so za nato povečale na 193 milijonov ali za 143%. Odstotek povznanega čistega dohodka je bil pa v drugih finančnih direkcijah še mnogo lažji. Te povzane predloge so nato davčni odbori zmanjšali vsega skupaj samo za 35.5 milijona Din, ali za 0.15%.

Po statistiki povprečne obremenitve davkoplačevalca je izvršena obdavčitev trgovskih in gostilniških obratov v dravski banovini na podlagi čistega dohodka 16.434 Din ogromno nad povprečje v ostali državi, ki znaša 7.701 Din. Isto tako je v II skupini, kamor spada večji obrtniki, čist dohodek pri nas s 6.100 Din ocenjen nad povprečje, ki znaša 6.033 Din. Edino v skupini malih obratov je povprečen čist dohodek pri nas s 2.400 Din pod državnim povprečjem, ki dosega 2.632 Din.

Uredba o denarnih zavodih

Namen uredbe o denarnih zavodih je, da se vzpostavi zopet redno poslovanje denarništvu, da se regulira obratna mera in prečisti položaj denarnih zavodov. Njim je po tej uredbi odprta dvojna pot, bodisi da obnovijo izplačilo vlog in kreditov ali pa da zaprosijo za odlaganje plačil in nato izvedejo bodisi sanacijo, odnosno likvidacijo izven konkursa. Na pomoč iz javnih sredstev materialno v obliki posojil ali moralo v obliki prevzetih jamstev in garancij ne more noben zavod računati. Pozdravljamo odločno vlado, da prečisti situacijo v denarništvu. Ker je bilo sedanje stanje, ki se vleče že tretje leto, baš za trgovstvo, industrijo in obrtništvu najbolj težko. Vendar moramo upoštevati dejstvo, da so denarni zavodi že dosedaj mobilizirali vse, kar so bili v stanju likvidirati in izvajali do skrajnosti pritisk na svoje dolžnike, da bi mogli v čim večji meri zadostiti zahtevam po izplačilu vlog. Glede na nov režim odplačevanja kmetijskih vlog je verjetno, da bodo marsikateri zavodi po novi uredbi prisiljeni zaprositi za odlaganje odplačevanja. Položaj se bo prav razjasnil šele proti pomlad.

Politika deflacije se torej nadaljuje na čeli črti. Pri tem bremeni gospodarstvo najtežje, da je možnost dobivanja novih kreditov

Predsednik zbornice TOI Ivan Jelačin

ov skoraj popolnoma odvzeta in izključena. enavanje in poslovne lokale ne more biti nikdar edini in zanesljiv znak, ki bi omogočil določitev minimalne pridobnine vsaj v približnem odnošaju k dejanskemu stanju.

Avtonomne doklade

To vprašanje pa moramo presojati s s drugega stališča, namreč glede na končni efekt, ki ga povzroča povišanje pridobnine radi visokih avtonomnih doklad. Ne smemo pozabiti, da znaša banovinska doklada v dravski banovini skupno 70%, dočim znaša v bogati Vojvodini samo 15%, v moravski banovini 20%, v ostalih pa povprečno 25%, a v Beogradu vse doklade skupaj 29%. Tako pridemo do zaključka, da se obremenitev pri pridobnini ne da več povečati.

Pavšaliranje obrtništvu

Na drugi strani predvideva osnutek pavšaliranje obrtništvu po delu. To načelo je naša zbornica propagirala in zastopala že naprej. Izmera pavšala je pa za naše prilike previsoko odločena in bi jo bilo treba znižati. Toda uvaževati moramo, da ustreza zadnji letni 120 Din obdavčenemu dohodku po 1.500 Din. dočim znaša sedaj povprečno obdavčen dohodek v malobitniški skupini na našem področju letno 1866 Din.

Novo takse

Med ostalimi davčnimi predlogi bodo posebno povišane takse za reklamo, vlagala, nadalje take na račine močno obremenile in vplivale na poslovni promet.

Odplačevanje kmetijskih dolgov

V našem gospodarsko političnem položaju je nastal pretekli mesec znaten preokret. Vlada je sklenila z energičnimi ukrepi likvidirati provizorije, ki so bili sprejeti lani v zaščito zadolženega kmetijstva in denarnih zavodov. Izšla je niz ukrepov v obliki zakonskih uredb, ki so za poslovni svet izredne važnosti. Odboravamo predvsem odločen korak vlade, nene napore in stremeljenja, da pomagamo našemu gospodarstvu iz dosedanjih provizorijev, ki so zadrževali vse gospodarsko življenje poltrugo leto v mrtvili. Neopretnost pridobitve je, da iz z novo uredbi položaj nedvomno in jasno prečiščen, da je nesporno uzakonjena obveznost plačevanja. Pri tem pa v uredbi o regulaciji odplačevanja kmetijskih dolgov predvsem nada v oči, da se ne dela nobena težila med krediti, ki so in ki niso v stanju plačati. Za poslovni svet je zelo neprilčno, da je ostalo vprašanje zastarale dobe za trgovsko in obrtniške terjatve odloženo in nerušeno. Enako tudi vprašanje dopustnosti ugotovljenih tožba in prepovedi odplačevanja premoženja na škodo upnikov v dobi, za katero velja zaščita gledodplačila delov.

Javna dela

Omeniti moram še uredbu o izvrševanju javnih del, ki jo je ministrstvo za zgradbe samo označilo kot sredstvo za zboljšanje gospodarskih razmer v državi. Z uredbu novih trošarin, kakor tudi na podlagi proračunskih dotacij se hoče mobilizirati okrog 100 milijonov Din letno za financiranje javnih del. Z državno-političnega stališča lahko označimo to uredbu kot pridobitev v dveh smereh. Prvič smo končno vendar enkrat prelomili z dosedanjim politiko brezplačnega posiljanja hrane v pasivne kraje in državne stroške brez protiusluge in protidajave ter postavili edino pravilno načelo, da je treba prehrano zaslužiti, odnosno z delom odslužiti. Druga pridobitev pa je s tem uvedeno gospodarjenje s fondy, ki preko in izven proračunske dotacije in neodvisno od nje omogočajo izvedbo občinskih in javnih del. Zato je jasno, da se bo naša banovina poslužila pooblastila v tej uredbi, da uvede banovinsko trošarino na vino in žganje. S tem

Generalni tajnik zbornice TOI minister n. r. Ivan Mohorič

bo obremenitev na glavo v dravski banovini še močnejša.

Javnih del velikega obsega v naši državi je zdaj oddanih za približno eno milijardo trem inozemskim družbam in se anuitete odplačujejo vsako leto iz proračuna. Ta dela bi pa lahko izvršili z domačimi podjetji in tehničnimi močmi. Na polju javnih del nas čakajo torej še važne naloge. S pričujočo uredbu problem še malo ni rešen. Prostaia nam elektrifikacija železnice, izkoriščanje in zgradba vodnih sil, zgradba mednarodnih kabelskih zvez za telefonski promet, dopolnitev in razširjenje ter preadapcija obstoječega železniškega omrežja in končno zgradba avtomobilskih cest.

Nujno potrebni ukrepi

Omenjeni ukrepi vlade so bili skrajno potrebni, ker nam nepobitni znaki kažejo, da se je odpornost naših gospodarskih krogov v zadnjih dveh letih krize znatno izboljšala, da se je velik del substance premoženja potrošil, rezerva porabila in da je nastalo v splošnem vidno nazadovanje in slabljenje. To ni čuda, saj dosega kupna moč kmetijskih slojev, ki tvorijo nad tri četrtine prebivalstva v državi, komaj še polovico one, ki so jo imeli do leta 1926.

Vprašanje davkov

Skrajni čas je, da začne tudi naše občine in banovina v svojih gospodarskih aspiracijah uvaževati, da so obremenitve, ki so jih navzile še v zadnjih letih, ko je bila gospodarska depresija že v največjem razmahu, trajno nevarne. Te samoupravne dajatve, ki se od leta do leta s stopnjujejo, močno zaostrejo položaj. Proračun dravske banovine nam kaže, da pobira banovina poleg doklada na neposredne davke in trošarine še davščino na kvas, na bencin, na konzum električnega toka, na veselice, na prenos nepremičnin, na motorna vozila, na pooblastitve in dovolitve, na dedščine in, torej celo vrsto davčnin, ki jih v leti ali bližnji obliki od istega davčnega objekta pobira država. Poleg tega pa pobira od istih objektov davščine tudi mnoge občine. Klasičen dokaz, da je meja obremenitve prekorajena in da davščine že prohibicijsko vplivajo na interese, nam daje statistika motornih vozil. Motorna vozila so po državnih, občinskih in banovinskih dajatvah tako visoko obremenjena, da se njihovo število od leta do leta zmanjšuje, kar lastniki številnih dajatev enostavno ne zmorejo. Sredi decembra je bilo v dravski banovini 380 motornih vozil pod plombo, kar pomeni nad 5 milijonov Din samo izgube na taksah in davčinah.

Trgovska politika

Na polju trgovske politike se vrše neprestani napori, da se zaščiti interesi našega izvoza napram neprestanim in novim oviram, ki nam jih delajo inozemske države. Svo v dobi neprestanih pogajanj s tujnimi državami. Poslovno poročilo omenja trgovinska pogajanja z Avstrijo, z Nemčijo, Romunijo, Francijo, Brazilijo, Grčijo, Madžarsko in Albanijo. Trenutno se vrše važna pogajanja za trgovinsko pogodbo z Italijo v Rimu. Z imenovanjem članov gospodarskega sveta Male antante je stopilo tudi vprašanje gospodarskega programa sodelovanja Češko-slovaške in Romunije z Jugoslavijo v aktualni štadij. Vsi gospodarski krogi z globokim občudovanjem in iskreno zalvalo zasledujejo velikomestno iniciativo našega vladarja za konsolidacijo prilik na Balkanu in za zblizanje ter gospodarsko sodelovanje balkanskih držav. Vsi znaki kažejo, da se ta akcija uspešno razvija ter da bo pravočasno vznešle ovire, ki so doslej onemogočale skleniti trgovinsko pogodbo posebno s Turčijo in Bolgarijo.

Trgovske zadeve

Poročilo se obširno peča tudi s trgovskimi zadevami. Za poslovno moralo je važno, da je bil te dni ukinjen posredovalni postopek, ki je povzročil v trgovskih krogih veliko dezorijentacijo in ustvaril popolno pravno in poslovno nesigurnost. Zelo intenzivno se je zbornica pečala z vprašanjem sanacije naših kreditnih prilik. Akcija v tem pogledu se nadaljuje in upati je, da bo v doglednem času uspešno končana. Ostale zbornične akcije se nanašajo na vprašanje kreditov za izvozno trgovino, na poslovanje lekarn pri prodaji drogerijskih in kozmetičnih predmetov, ter na detaljno potovanje in na podrobno trgovanje inozemskih trgovcev, ki nasprotuje določbam trgovskih pogodb.

Vsa letošnja pomlad in poletje sta bili v gospodarskih krogih posvečeni proučevanju vprašanja železniške tarifne reforme. Prometno ministrstvo hoče s povišanjem tarif povečati dohodek iz blagovnega prometa za okroglo 150 milijonov Din. Povišanje tarif bi pa hudo prizadevalo zlasti gospodarske kroge v dravski banovini. Generalna direkcija pripravila definitivno izvedbo tarifne reforme, ki jo namerava uveljaviti prihodnjo pomlad. Reforma bo pomenila novo obtežitev naše konkurenčne sposobnosti pri prodaji izdelkov v notranjosti države, posebno v Dalmaciji, Vojvodini in Beogradu. Glede na ta položaj je za nas tem težje, da je s 1. julijem tudi banska uprava uveljavila za novo ustanovljeni banovinski fond niz novih davčnin, ki zadevajo predvsem poslovni svet. Med njimi moramo posebno omeniti novo davščino na izkoriščanje vodnih sil, davščino delojemalcev in delodajalcev, ki pomenja doklado na uslužbenih davek, na katerega bi morale biti avtonomne doklade nedopustne, ker že država sama predvideva v bodočem finančnem zakonu s svoje strani enprocentno izredno doklado na ta davek.

Davčne zadeve

V tekočem letu se je davčna praksa pri odmeri pridobnine zelo poostрила. Dohodek, ki je bil za leto 1930 ocenjen za okroglo 2.400.000.000 in ki je podlaga za odmero davka, se je za leto 1932 znižal za okroglo 1.760.000.000 Din, torej okroglo za 25%, kar ustreza indeksu cen na veliko. Navzlic temu, da je predpis pridobnine za leto 1932 docela v skladu s padcem indeksa cen, pa je finančna uprava že v letu 1933 skušala predpis pridobnine izdatno povišati. Pri nas so davčni odbori znižali predloge v I. davčni skupini samo za 14.9%, v II. za 15.6 in v III. za 19.5. Ako upoštevamo, da so davčni odbori na drugih upravnih področjih znižali predloge davčnih odborov za preko 30%, po nekaterih področjih celo preko 50%, se je na ta način ustvarila neenakomernost, ki bi se dala brez nadaljnje preprečitve, ako bi se tudi pri nas respektirala avtonomija davčnih odborov.

Mnogo je tudi pritožb glede izvajanja predpisov o davku na poslovni promet in o luksurnem davku. Davčni odbori, ki jih sestavljajo občine, niso vedno sestavljeni v intencijah zakonodajalca, da bi imele v njih svoje zastopstvo vse najvažnejše pridobitvene panoge. Zbornica je v tem pogledu opozorovano uspešno intervenirala. Glede trošarine je omenil prizadevanje zbornice, da se dovoh mletje sladkorja proti doplačilu trošarine tudi trgovcem, dalje da se uredi pobiranje trošarine na vino v smislu želji in zahtev gostilničarjev. V zadevi avtonomnih dajatev prihajajo v poštev akcije glede banovinskega bednostnega fonda in ureditve davčin iz tega fonda, dalje intervencije glede občinskih trošarin. V tej zvezi je končno omenjati fakultativno razširjenje zakona o meriti biveše kraljevine Srbije za vso državo. O tej davščini smo na vprašanje banske uprave, ali naj se razširi na naše področje, oddali negativno izjavo, kateri se je baje priključila tudi banska uprava, tako da smemo upati, da se ta davščina pri nas ne bo pobirala.

Obrtniške zadeve

V prejšnjem letu je bilo obrtništvu težko boj za obstanek. Iz poročil, ki jih je prejela zbornica v svoji pisni anketi, se nam kaže še ugodnejša slika, kakor smo jo pričakovali v svojem resnem ob koncu prejšnjega leta. Na kmeta in delavca kot naročnika in glavnega plačnika navezani obrtniki so utrpli radi velikega pomanjkanja naročil, še bolj pa zaradi nazadovanja dohodkov teh dveh slojev izreden izpad na svojem zaslužku. V gradbeni stroki je padla zaposlenost za 61.5% enako v lesni stroki dočim je pri metalurški nazadovale samo za 35.7%. Običajne stroke, med njimi zlasti krojaška in čevlarska, so prošle že tako daleč, da ob največji

varčnosti in skromnosti premožnim obetjo ni več mogoče. Število obrtnišva je navedeno v I. četrtletju tekočega leta za 645 obratov, v III. pa za 283.

Drugi nalogam se pa pridružuje še nelojalna in nelegalna konkurenca. Vprašanje šušmarstva je še vedno zelo pereče. Takih, ki brez obrtne pravice izvršujejo rokodelske obrti, je v zborničnem poročilu okrog 1000. Po davčnih podatkih se čisti zaslužek 18.723 naših malih obrtnikov na 46 milijonov Din. Pri šušmarjih, ki delajo skoraj brez vsake ročice in z malimi materialnimi stroški, tako da je čisti dohodek le malo manjši od kosmatega, se pa cenil kosmatih zaslužek na okrog 40 milijonov Din. Škoda, ki jo utrpe obrtništvo, država, banovina in občina zaradi šušmarjev, gre torej v težke milijone.

Predsednik je zaključil svoje poročilo, da generalni tajnik in minister na razpoložljivost g. Mohorič zastopa interese naših gospodarskih krogov v Beogradu s tako budnostjo in čujčnostjo, da se lahko zanesemo na omiljenje davčnih predlogov, nekateri bodo pa morda sploh odpadli.

Poročilo predsednika je bilo večkrat prebrano z glasnim odobravanjem in aplavzom, ki se je ponovil tudi ob zaključku poročila.

Zbornični proračun

Kar se proračuna tiče, je predsednik omenil, da je vse tri odseke pri sestavljanju vodilo načelo štednje in je v resnici tudi uspelo, da se je proračun v zadnjih letih skrčil kar za dva milijona dinarjev, namreč od 5 milijonov Din, pa na današnje 3 milijone Din. To skrajšanje proračuna je pa obenem znak šibkejšega gospodarskega življenja, ki ga občutijo vsi sloji. Proračun izkazuje 2.999.941 Din skupnih potrebščin in 3.156.000 pokriliti, tako da proračun izkazuje celo 151.959 Din presežka, ki ostane kot blaginjska rezerva. 10% zbornična določila do vrgla 2.600.000 Din, druge zbornične takse 270.000, takse od mojstrskih izpitov pa 50.000 Din. V dohodke je pa všteli tudi blaginjske ostanke ob pričetku leta v znesku 230.000 Din, ki je pa potreben za januarja gažo uslužbencev. Med stroški znašajo osebni stroški 1.595.000 Din, stvarne potrebščine 571.000 Din, prispevki raznim ustanovam in šolam, tečajem, razstavam itd. ter ustanove za učence in učence raznih gospodarskih šol, prispevki k pokojninskemu zakladu itd. pa znašajo 667.954 Din, ostali del izdatkov pa odpade na obrestovanje in odplačilo dolgov za zbornična posloplja.

Proračun je bil sprejet soglasno brez debate. Prav tako je bil sprejet na predlog člana g. Kluna soglasno zbornični poslovnik, na predlog člana g. Krejčiča pa tudi službena pragmatika in pokojninski pravilnik zborničnih nameštencev. O pravilniku za zbornično razsodišče je obširno poročal tajnik g. dr. Pretnar, na kar je bil pravilnik tudi soglasno sprejet, kakor tudi pravilnik za povračilo potnih stroškov zborničnih svetnikov.

Zbornične takse

O zborničnih taksah je poročal tajnik g. dr. Pretnar čez, da druge zbornice bazirajo svoje dohodke v veliki meri na takse, naša zbornica pa dosedaj tega ni delala, vendar je pa morala glede na nastali položaj tudi naša ZTOI urediti takse, da si zašča tako daleč, kakor druge zbornice. O tem vprašanju se je razvila podrobnejša debata, podpredsednik g. Rebek je pa namestu člana g. Brčića predlagal v imenu obrtnega odseka 50% povišanje takse za potrdila itd. Ko so govorili še predsednik ter člani g. Windšer, Bureš in dr. Rekar, je bilo končno sklenjeno, da takse za industrijsko in trgovsko grupo ostanejo, zvišajo se pa za 50% takse na obrtniške panoge, vendar se na dohodki teh takse morejo porabiti za obrtniške zadeve. Ko je konzulent g. Zagar poročal o predlogu za izpopolnitev zakona o zborničnih dokladah, je bil predlog brez debate soglasno sprejet.

Izpremembra zborničnega statuta

O predlogu za izpremembo statuta zbornice ZTOI je poročal sam predsednik, na kar se je razvila živahna debata. Končno je bilo pa sprejeto, naj ministrstvo trgovine in industrije izpremeni zbornična pravila v toliko, da se štejejo svetnikov, ki morajo stanovati v Ljubljani, zmanjša od 22 na 13 in sicer tako, da pridejo v trgovskem in industrijskem odseku po 4 člani, v obrtnem odseku pa 3 člani in v gostinskem odseku po 2 člani na obrate s sedežem v Ljubljani. Ostali mandati se porazdelje na ostalo zbornično področje tako, da bo zastopan v zbornici vsak srez ali večje okrožje. Obširno je zahteval obrtniškega odseka utemeljeval član g. Zdravce, končno je bil pa v soglasju z govorniki industrijskega in trgovskega odseka predlog sprejet soglasno.

Samostojni predlogi

Član g. Lavtičar je postavil samostojen predlog proti nameravani reorganizaciji nameštenskega zavarovanja, ki bi bilo z njo zlasti prizadeto de ovarje Trgovskega bolniškega društva, ki bo praznovalo drugo leto iz stoletnice svojega kulturnega in socialnega delovanja. Ker gre za ustanovo, katero morajo za vsako ceno ohraniti, naj se pošlje ministru za socialno politiko g. Ivanu Puc'ju arel, da nameravane reorganizacije nameštenskega zavarovanja ne odobri. Predlog je bil sprejet soglasno.

Član g. Senčar je v imenu trgovskega odseka predlagal poziv na vse merolajne faktorije, da se čim prej sklene gospodarski svet Napsipso naj se vsi narodni poslanci in senatorji, da pride čim prej do osnivanja in delovanja nepotrebnega in v naši ustavi zajamčenega gospodarskega

sveta. Tudi ta predlog je bil sprejet soglasno. Nato je predlagal član g. Lenarčič predlog glede trošarine na opako in glede trošarine na les v gozdem in razanem stanju. Član g. Bureš je poudarjal na katastrofalni nevarnosti, ki preti naši lesni industriji in trgovini z uveljavljanjem te trošarine, na vsa sta bila oba predloga soglasno sprejeta. Član g. Strgar je postavil nujen predlog glede trošarine na cement, naj se odpavi ali pa prevaži na cementno industrijo Generalni tajnik g. minister Mohorič je počal obširna pojasnila o tej trošarini, ki je že uveljavljena in se že pobira. Trošarina ima za posledico podražitev vsa gradbenega materiala in so prizadeti vse gradbene stroke, vendar bo pa stvar reširana šele s pravilnikom, ki ga bo po pravoslavni božični praznikih sprejela Narodna skupščina. Predlagatelj g. Strgar se je zadovoljil s polnostno generacijo tajnika g. ministra Mohoriča, nato pa je g. Lenarčič postavil samostojen predlog glede mednarodne kontrole izvoza lesa, ki je bil tudi sprejet.

Član g. dr. Rekar je v imenu industrijskega odseka postavil predlog za ukinitve zahtevka železnice, da se mora celulozni les pošiljati le v dolžini do 2,50 m. Ko je bil predlog sprejet je g. dr. Rekar postavil še predlog glede znižanja železniških tarif za lesne pošiljave v Italijo in Sušak z ozirom na ponovno znižanje avstrijske

in italijanske tarife, kakor je bil sprejet tudi ta predlog.

Podpredsednik g. Rebek je v imenu obrtnega odseka predlagal izpopolnitev zakona o nelojalni konkurenci in odpravo pretirane kričaje reklame, nadalje pa tudi prepoved reklame na predmetih vsakdanje porabe, ki jih trdijo same ne izdelujejo. Po tem predlogu bo n. pr. prepovedana reklama firme Tivar na vžigalcah, prav tako bodo pa izginile tudi druge podobne reklame.

Drugi predlog g. Rebeka se nanaša na ukrepe za uspešno zatiranje šušmarstva, ki v sedanji gospodarski krizi najbolj ogroža obrt.

Zadnji predlog je postavil g. Brčić, ki je predlagal strožje ukrepe glede kontrole gradbenih proračunov in določitev minimalnih delavskih merzd. Končno je g. Jakob Zdravce postavil predlog, naj se tudi za obrtništvo uvede enaka zaščita v posledu dolgov, kakor je uvedena za kmečke dolgovce.

G. Pintar iz Maribora je predlagal, naj se zbornica zavzame za revizijo železniške tarife za prevoz železnice, ker je sedanja tarifa onemogočila vsako delovanje veletrgovine v dravski banovini na področju ostalih banovin.

Predsednik Jelatin je ob 12.10 zaključil sejo z zahvalo za sodelovanje ter želel vsem članom zbornice mnogo sreče, zdravja in poslovnega uspeha v novem letu.

Predsednik Masaryk o miru in gospodarski obnovi

Za sodelovanje je potrebno zaupanje — Gospodarska obnova je mogoča z varčevanjem in skromnim življenjem

Praga, 27. dec. d. »Washington Herald« je objavil razgovor svoje sodrušnice Betty Roos s predsednikom Masarykom o gospodarski obnovi in svetovnem miru. Predsednik je izjavil, da ob obnove ne more priti na enkrat, temveč postopno. Vsaka država mora pričeti z njo sama doma in ne sme čakati na druge. Kjer čaka vstati, da bi kdo drug prišel prej, je dejal predsednik Masaryk, se ne bo ničesar storilo. Vsaka država in tudi vsa posameznik mora imeti svoj dom v resni. Narodni morajo zaupati drug v drugega, kajti zaupanje prinaša vedno sporazum, ki je podlaga sodelovanja. Nezaupanje ima za posledico, da se sodelovanje odklanja. Obnova bi se izvršila hitreje, če bi bil začetek mir. Če so ljudje razburjeni, delajo neumnosti. V razburjenosti se ne reši nobeno vprašanje in zato potrebujemo mir, ker se v miru lažje misli. Zaradi tega je potrebna politika miru, ki pa se mora izvajati le tedaj, če se

narodni odreče agresivni politiki. Če se niso drugi proti drugemu ljubeznivi, naj bodo vsaj strpni. V vojno ne verujem. Vojne ne bo, ker zahteva neprestano mnogo denarja, in nikjer ni države, ki bi imela toliko denarja, da bi ga mogla streljati v zrak. Ljudje so razburjeni in govore o vojni, toda do streljanja ne bo prišlo.

Svet pridružuje že dve leti ljubezen do bližnjega, vendar pa je že dovolj pridrževanja in je treba preiti k dejanjem. Mnogi ljudje govore o ljubezni do bližnjega, ne znajo pa mu pomagati. Tudi iz gospodarske krize bi mogli izvajati nekaj. Učeli nas, da bi morali živeti priprosto, ker smo se vse preveč privadili luksuza. Obžalujem one, ki nimajo dovolj jesti, ne obžalujem pa bogatov, ker se morajo zadovoljiti z manjšim luksuzom. Kriza mora imeti v tem smislu dober moralni učinek, ker učijo ljudi, da je treba varčevati in živeti skromneje.

Zakaj se množe pri nas umori?

Svetovna vojna nam je zapustila hudo demoralizacijo, ki se kaže šele zdaj

Ljubljana, 28. decembra. Kar se tiče zločinov, uživamo žalostno slavo, da nismo med zadnjimi. Pokolji med kmečkimi fanti so pri nas nekaj vsakdanjega in jim ni nikdar nihče posvečal posebne pozornosti. Najbrž je pri nas odstotek zločinov v pisanosti najvišji in tudi odstotek pijancev je najvišji. V pisanosti izvršeni zločini se nam ne zde nič tako strašnega, preveč smo jih vajeni. Kljub temu smo pa precej nenaklonjeni za druge zločine. Tatvina se zdi mnogim celo grši greh, kot pa krvav pretep. Izredno pa obsoja naš človek premišljeni umor. Zlasti roparski. Letos je bilo pri nas toliko umorov, da so se tudi že začeli zdi nekaj navadnega kot pokolji in baš to je pojav, ki bi se morali ob njem zamisliti prav tako resno, kot ob množičnih se zločinih. Ne smemo misliti, da gledajo ljudje na množične zločine tako ravnodušno, ker se zločini tako množe, vzrok je globlji. Res se obsoja zločine, vendar se je človek zelo spremenil tudi v tem pogledu v povojnem času.

Vsaka vojna demoralizira ljudi neposredno in posredno. Vendar bi kdo mislil, da bodo ljudje najbolj demoralizirani neposredno po vojni. Toda s krvavimi rokami v življenju vračajoči se trpinji niso bili tako nevarni. V pravem pomenu besede so bili siti klanja. Skoraj pri vseh, ki so bili poslani v klanje, se je prej ali slej zbudil odpor zoper vsiljeno zverstvo. In podzavestno ter zavestno je kipel v njih zdaj zoper nesmiselno klanje. Upiral se je zdrav nagon v človeku zoper blaznost, najsi je bil človek še tako otopel. Duševno trpljenje mnogih je bilo celo še strašnejše od telesnega. Zato je morala nastopiti reakcija. Skoraj vsi so zasovražili vojno, zasovražili klanje. Mnoge je sicer tudi vojna demoralizirala, da jim je postalo klanje celo neka potreba, kakršno čuti roparska zver. Toda vojna je demoralizirala ljudi drugače. Iz nje so izšli ljudje uničenih živcev, kar pomeni toliko, kot da so okrnjene njihove npravnstvene sposobnosti. Oni, zlasti mladina, ki je dorasla med vojno, so trpeli zaradi vojne posredno — demoralizirala jih je beda. Vojna je vplivala bolj demoralizirajoče v zaledju kot na bojiščih. Vplivala je na dorasajočo mladino, na mlado, ki je bolj dovzetna za vse, kar jo obdaja, ko rase ter se razvija. Značaj in duhovni razvoj odraslega človeka sta se razvila iz čustvenega življenja v mladosti. Z bojišč so se vračali duševno strti ter do smrti izmučeni ljudje, mladina je pa imela doma v sebi kal npravnstvene bolezni. Morda je tudi v tem vzrok, da se Evropa ne more znajti, da so čedalje večje gospodarske in duševne zmede ter da nismo zmogli velikih dejanj, ki so potrebna po vsaki katastrofi, zlasti še po takšni, kakršna je bila svetovna vojna. Povojni človek je slab. To so znaki duševne in fizične izčrpanosti in reakcija mora nastopiti prej ali slej. Trdim, kako je dandanes življenje težko in da zahteva mnogo od človeka. Res zahteva mnogo od nas, a tega bi se najbrž ne zavedali, če bi nas ne oslabila tako vojna. Z drugo besedo bi lahko to povedali, da je zdaj kvalitetno slabši človek v vseh pogledih ter da je zato tudi npravnstveno slabši.

Zakaj se množe pri nas umori?

Svetovna vojna nam je zapustila hudo demoralizacijo, ki se kaže šele zdaj

To vprašanje, ki zanima mnoge — ne le iz npravnstvenih razlogov, temveč, ki je postal življenjski riziko večji —, zakaj se množe roparski umori, je v bistvu isto kot, zakaj se množe zločini. Res se sicer roparski umori množe v slabih časih v veliki meri zaradi splošnega obubožanja in zato, kot nekateri mislijo, ker v slabih časih hranijo ljudje denar doma in ne v denarnih zavodih, vendar roparski morilci niso navadno najboljše ljudi, ki najbolj stradajo. Roparski umori se množe zato, ker se množe zločini v splošnem. In to je v največji meri posledica vojne. Sadovi se pokažejo vedno pozneje, ne takoj. Mi še ne moremo dobro presoditi svoje dobe. Šele znanost, če se bodo okrepili, bodo sprevidele, da je človeštvo pečivilo v povojni dobi eno najstrašnejših duhovnih kriz. Mnogi smatrajo, da se v splošnem prenevanju pomen svetovne vojne glede na njen strašni vpliv na človeštvo, v resnici se pa ne zavedamo dobro, odkod izvira zlo, duhovna kriza sodobnega človeka. Saj se niti ne zavedamo, da preživljamo duhovno krizo. Množeči se zločini niso edini odraz duhovne krize. Povsod, v vseh področjih človeškega udejstvovanja, v vsem našem dejanju in nehanju, zasledimo sledove dedekade.

Zdaj je še težko reči, kako bomo preboleli — če jo sploh bomo — to strašno bolezen in sami ne moremo soditi. To, da se množe zločini, prav za prav samo na sebi ni tako strašno kot njihov globlji povod. Zločini so prav za prav učinek vzroka, ki je degeneracija povojnega človeka.

Novi izgredi zaradi Gandhija

Bombay, 27. decembra AA. Nainovsji izgredi dokazujejo, da povzroča Gandhi že s svojo prisotnostjo velike izgrede in demonstracije. Povsod, kjer se je Gandhi večkrat prikazal, se je ljudstvo zbiralo v velikih množicah in je morala policija seči po orožju. Na trgu, kjer bi bil moral Gandhi govoriti, se je zbralo nad 100.000 ljudi. Mnoge ženske so prinesle svoje otroke s seboj. Gandhi se je moral odpovedati besedi in se je hotel odstraniti s trga, njegovi oboževalci pa so hoteli to preprečiti. Tedaj pa je prišlo do hudih izgrezov. V metežu in gneči je bilo pohejenih mnogo žensk in otrok. Policija je naposled vzpostavila red.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 2304.25 — 2315.65, Berlin 1866.25 — 1877.05, Bruselj 796.91 — 800.85, Ljubljana 1108.35 — 1118.85, London 187.30 — 188.90, New York 3652.72 — 3680.98, Pariz 224.57 — 225.69, Piaga 170.23 — 171.09, Trst 300.68 — 303.08 (prejeto 28.5 odst.). Avstrijski šiling v privatnem k. r. 9.12.
INOZEMSKA BORZA.
Curih, 28. decembra Pariz 20.2625, London 16.93, New York 332.00, Bruselj 71.90, Milan 27.17, Madrid 42.40, Amsterdam 207.90, Berlin 123.45, Dunaj 58.10, Praga 15.36, Varšava 58.00, Bukarešta 3.05.

Orožnik, ki vestno opravi svojo službo

Orožnik je dobil povelje, da prepelje tri razbojnika A, B, C, ki so bili med seboj vklepani v glavno mesto k sodišču. Strogo navodilo, ki ga je dobil orožnik se je glasilo, da ne sme pod nobenim pogojem pustiti, da bi hudodelca B in A odnosno B in C prišli v dotiko in se porazgovarjali. Zato je vodil orožnik to pisano družbo vedno tako, da sta bila A in C vedno nekaj korakov drug od drugega, sam pa je korakal z B za njima in stalno opazoval vse tri.

Vse je šlo dobro dalje, a iznenada je prispela vsa eskorta do prav široke vode; tam pa je čakal samo čoln, ki je nosil po dve osebi. Orožnik je moral vso zadevo dobro premisliti in odločil se je, da bo čoln sam vodil in razbojnike vklepane vsakega posamezno prepeljal.

Kako je to izpeljal, če je hotel dano mu povelje strogo izvršiti, da B in A oziroma B in C medseboj ne bi prišli v dotiko in razgovor?

Trije vojaki

v enosedeznem čolnu

Bilo je v času vojaških vaj. Trije vojaki so prišli do globoke reke. Pogledajo, daleč okoli na desno in levo, a nikjer ne vidijo mostu ali pa vsaj brvi. Zapazijo pa čoln, v katerem sedita dva dečka. Ta čoln je nosil samo težo enega vojaka ali pa samo težo dveh malih dečkov. Še celo teža samo enega dečka poleg vojaka bi povzročila, da bi se čoln potopil.

Kako so mogli priti čez reko ti trije vojaki, ki so imeli nujno povelje, da morajo priti do glavnega oficirskega taboara, ki se je nahajal daleč proč na drugi strani te globoke reke?

Gledališki razbojnik

V Ameriki imajo nov, nevaren poklic: gledališkega razbojnika! Nov tip newyorškega podzemlja.

Gledališki bandit sedi v New Yorku in deluje takole: Nekega dne izide v dnevnikih oglas, da išče gledališki podjetnik za turnejo opernih pevcev, pevk in igralcev. Za denar je v Ameriki danes težka in najdejo se umetniki, zlasti inostranski in med njimi takšni z znanimi imeni, ki se javijo za turnejo. V dveh, treh avtomobilih odpotuje skupina v zapuščene dele dežele. Predstave se vršijo običajno sledeče. V rudniškem kraju naznani »gledališki ravnatelj« s cirkuškim tamtom: »Igralci so tu!« Rudarji pridejo k predstavi in ob koncu gre ravnatelj s klobukom v roki od gledalca do gledalca.

Marsikateremu udeležencu turnee je žal, da se njegova umetnost izkorišča na ta način. Toda denar je denar in vrtniti ne tako preprosta. Ko je 20 do 30 tisoč dolarjev v blaginji, gre skupina dalje. Toda v prerijski mahoma pojavi druga skupina s pištolami v rokah in vpije: »Roke kvišku!« Z blaginjo in ravnateljem izgneje razbojnik neznano kam, umetniki pa, ki so jim ostavili golo življenje, se vrnejo po naporu peščenju skozi prerijsko med ljudi. Šele pozneje se jim posveti v glavi, da so bili razbojniki in »gledališki ravnatelj« dogovorjeni.

Nagel na plesu

V vzhodnih delih Poljske eksistirajo sekste s številnimi pristaši, ki prirejajo pod plaščem religioznih dejanj plesne večere v Adamovih kostumih. Ljudje drugega verskega prepričanja so nanje zelo hudi, tem bolj ker imajo čudni plesi ponajveč vstopniškega vsebino. Te dni je šla po Kovelu vest, da prireja takšna sekta svoj ples v neki dvorani. Ljudje so bili ogorčeni in so vdrli v dvorano ter hoteli nagel linčati. Nastala je strašna panika. Sektanti so ušli deloma brez obleke na ulico, kjer je množica prijela nanje prave pogone. Nastopila je policija, ki je z veliko težavo rešila sekante nadaljnjih bat in s tem, da jih je poarrestirala.

Obsodba bolgarskih komunistov

Sofija, 27. decembra. g. V severno bolgarskem mestu Sumnu je bil te dni zaključen proces proti 36 osebam, obtoženih zaradi komunistične propagande in ustanavljanja komunističnih celic v tamkajšnji garniziji. Sedem jih je bilo obsojenih na smrt, 18 na 5 do 15 let ječe, 11 obtoženec pa je bilo oproščenih.

Neroden običajen črncev

Pariz, 27. decembra. AA. Iz Havane poročajo, da so tamonjski črnci večerj priredili svoje plesne na največjih kriziščih mesta. Plesali so ob zvokih svojih domačih godb. Bili so tako glasni in temperamentni, da so motili vse promet in da je moral poveljnik Havane snoči ukazati četam, naj plesalce razženejo. Čete so morale ponekod zaradi sovraženega zadržanja množice streljati. Poročila ne navajajo, koliko človeških žrtev so zahtevali ti božični plesi črncev.

Zapiranje šol v Ameriki

Washington, 27. decembra g. V političnih krogih se boje popolnega razpada vzgojnega sistema na deželi, ker v mnogih občinah in krajih ni več nobenih finančnih sredstev za plačevanje učiteljev in vzdrževanje šol. Zveza za nacionalno vzgojo je napovedala večerj, da bo v kongresu začela kampanjo za rešitev narodnih šol. Kakor zatrjujejo, je bilo doslej zatvorjenih že 2000 šol na deželi, 100 nadaljnjih pa čaka enaka usoda.

Kubanska univerza brez rektorja

Pariz, 27. decembra. AA. Po poročilih iz Havane odklanjajo vsi profesorji tamonjske vseučilišne rektorsko mesto. Rektor bi moral posredovati med nemirnimi dijaki in državno oblastjo. Dijaki so zaradi tega zagrozili profesorjem, da bodo imenovali dijaško ravnateljstvo, ki bo za rektorja imenovalo kakega dijaka.

Obtežila okolnost.

— Rokavica, da ti je vrgel v obraz?
— Da, in pozabil jo je poprej sleči.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 15. decembra.
DANASNJE PRIREDITVE.
Kino Matica: Hrepenenje.
Kino Ideal: Velika maneža.
Kino Dvor: Zaklad gora.
Kino šiška: V svitu zore.
Udruženje rezervnih oficirjev očeni zbor ob 20. v Kazini.
DEZURNE LEKARNE.
Danes: Mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10 in Sušnik, Marijin trg 5.

Izpod sita

Da, zadel je tisti, ki je zapisal, da smo Slovenci čudni ljudje. Se malo, pa nas človekovi ne bodo mogli več prištevati med ljudi. Lepota našega lepega jezika je v nevarnosti. Za lovom za dobičkom ali pa zaradi skrajne površnosti gremo mirno preko vseh narodnih svojini in se odevamo s tujim perjem, četudi je manj vredno. Da se odevamo s perjem, bi še ne bilo tako hudo, saj je zima, toda to perje je tuje, a to je neodpušljiv greh. Pomislite, ljudje božji, dobili smo knjigo »Ski«, poleg nje pa še smučarsko šolo Jugoski. Naši bloški smučarji se bodo obrnili v grobu, če se bomo še dolgo tako pridno skigali po goličah našega opustošenega narodnega izrazoslavja. Za nas ne sme obstojati ne Ski, ne Jugoski, pa najsi je to knjiga ali šola. Saj imamo za te tuje spakedranke lepe domače izraze Smuči in Jugosmuči. Hvala bogu, da smo dobili tudi jugosmuči, zdaj vsaj lahko dokazemo znanjem svetu, da smo tudi na belih poljanah zedinjeni.

Torej smuči in jugosmuči, vse drugo mora v koš, pa ne v uradniški, ki je že itak poln. Izrazi smuk, smuči, smučanje so pristno naši in priznava lepi, samo obratiti in natezati jih ne smemo preveč. Tudi izraz prismuknjen je pristno naš in bi se obrnili tirolski skijaši v grobu, če bi trdili o njih, da so priiskani. Kar ostanimo pri izrazu prismuknjen, saj je tako zelo naš, da ga ne moremo zatajiti.

Vremensko poročilo

Pohorski dom, Mariborska in Ruška koba na Pohorju: jasno, mirno, 90 cm snega, smuka idealna.

Seniorjev dom: — 6, jasno, brez oblačkov, mirno, 150 cm snega, smuka idealna.

Koča na Pesku: — 5, jasno, brez oblačkov, mirno, 140 cm snega, smuka izborna.

Sv. Lovrene na Pohorju: — 3, mirno, 80 cm snega, skakalnica uporabna, smuka idealna.

Rimski Vrelec: — 3, zelo oblačno, mirno, sreč, skakalnica uporabna, 50 cm snega.

Peca: — 3, drobno mede, 150 cm snega, smuka ugodna.

Kofca, 28. decembra: na 80 cm podlagi 20 cm pršča. Smuka idealna.

Kranjska gora, Rateče, Planica: — 2, barometer pada, mede, na podlagi 80 cm sreča 30 cm južnega snega.

Vršič in Tamar: 350 cm snega.

Bled-Jezero: — 2, sneži, 52 cm snega, mirno.

Kočevje: — 1, oblačno, jug, 40 cm.

Rakitna: Dežuje.

Planina Sv. Križ nad Jesenicami: — 2, oblačno, mirno, sever, 15 cm novega snega na 60centimetrski podlagi, pršči, smuka idealna, dobri izgledi.

Smučarski dom Ilirije: — 7, oblačno, jugozapad, 120 cm na podlagi, sreč, smuka idealna, skakalnica v redu. Izgledi dobri.

Boh. Jezero: — 1, sneži, 15 cm na podlagi 80 cm. Smuka idealna.

O smučarski opremi

Zelo važna za beli sport je dobra smučska oprema — smuč, palice, čevlji in dres. Pri smučeh gledamo v prvi vrsti na kakovost lesa in na pravilno obliko. Če se sami ne spoznamo na les, prosimo strokovnjaka, da ga nam izbere. Najboljši les za smuči je gorski jesen, pa tudi ameriški oreh (hickory). Rabiljo se pa tudi druge vrste lesa. Kvalitetni les je navadno težji, ker mora biti dovolj gost. Ne sme pa biti tako gost, da bi bil trd, neprožen, ker je zadostna prožnost smuči zelo važna. Smuči si izberemo tudi po teži svojega telesa. Važno je, da so smuči narejene iz dobro posušenega lesa, sicer se ukrivijo, če postavimo vlažne smuči z bokom k peči. V takem primeru se nam zakrivje v stran. S primernim segretjem se pa da to vedno popraviti.

Dolžina smuči določimo po višini postav, tako da iztegnemo roko pod kotom 45 stopinj poševo navzgor. Razdalja med konci prstov in podom, kjer stojimo, je pravilna dolžina turističnih smuči. Tekmovalne smuči morajo biti 10 cm daljše. Širina smuči je odvisna čisto od njihove dolžine. Pri turističnih smučeh se giblje od 7—8 cm, merjeno pod vezavo. Ni moda, da se izdelujejo zdaj širše turistične smuči, temveč zahteva to vedno bolj napredujoča tehnika smučanja. Važna je pri smučih širina v smeri teče. Konica mora biti približno 1,5 cm širša kot so smuči pod vezavo, peta pa 0,5 cm širša ali enako široka. Glede mazanja je najbolje posvetovati se z izkušenim smučarjem ali dobrim tekmovalcem.

Palice so najboljše bambusove. Palic ni-koli ne smemo postavljati k peči, ker rade počijo. Pravilna dolžina smučarskih palic se določi tako, da jih postavimo pod pazduho in dodamo še 9—10 cm, kar je dolžina smuči pod koleščki. Dobri smučarski čevlji in podveze so

Davčni pozivi in razglasi

Ljubljana, 23. decembra. Davčna uprava Ljubljana-mesto objavlja več pozivov, odnosno razglasov v zvezi plačevanja davkov. Pozivi in razglasi se nanašajo na plačevanje uslužbenčevih davkov, na davek na dohodek od podjetij, obratov in poklicev, ki ga plačujejo potujoči agenti in trgovski potniki, ki niso izključno v službenem razmerju, na davek od podjetij, obratov in samostojnih poklicev, ki ga plačujejo obratniki, na davek od hiše in od kraja do kraja, ter končno na osebe, zavezane družbenemu davku.

Uslužbeni davek

Vsi delodajalci, ki morajo po čl. 100. zakona o neposrednih davkih plačevati uslužbenčev davek v davčnih znakih, se pozivajo, da v skladu s predpisi ministrstva financ z dne 10. septembra 1929 št. 83.390 predložijo tekom meseca januarja 1934 podpisani davčni upravi na pregled knjžice za uslužbenčev davek, da se le-ta preprča o rednem in pravilnem plačevanju uslužbenčevih davkov v davčnih znakih, ker bi se sicer proti njim postopalo po določilih čl. 139., odnosno v primeru zataje davka po čl. 142. zakona o neposrednih davkih. Predno se predloži davčna knjžica na vpogled mora vsak službodajalec vpisati v davčno knjžico koliko je v letu 1933. znašala plača delodajalca in koliko uslužbenčev davek je isti plačal v letu 1933. Davčne knjžice, ki so že polne, mora delodajalec odvesti davčni upravi in jih nadomestiti z novimi. Delodajalec mora voditi davčno knjžico za vsakega uslužbenca, tudi če ne podleže uslužbenemu davku.

Nadalje se vsi privatni delodajalci opozarjajo na zakon z dne 20. decembra 1930 (Sl. l. 27-4 ex 1931 z dne 15. januarja 1931) o davku na neoznežene moške osebe.

Po odredbah tega zakona so dolžni plačevati davek neoznežene osebe a) vsi neozneženi moški, b) vdovci brez zakonske dece, c) vsi moški, ki so ločeni sodnijsko, če nimajo zakonskih otrok in ne vzdržujejo ženo in otrok. Vse to velja počenši s 1. januarjem 1932, če so izpolnili 30. leto in niso prekorčili 60. leta in stanujejo v mestih, mestecih, trgih in sreskih krajih.

Oproščeni pa so tega davka:

1. vse posvečene osebe, ki jim je zakon prepovedal po cerkvenih predpisih;
2. osebe, ki se zaradi cerkvenih predpisov ne morejo ponovno oženiti;
3. vojski in podčastniki pod zastavo in nižji častniki;
4. obsojenci v zaporih za dobo odsedanja kazni;
5. tuji;
6. osebe, ki so po civilnem zakoniku ne-sposobne upravljati svoje imetje;
7. popolni invalidi;
8. osebe v službenih odnosih, katerih plača ne znaša več kakor 2500 Din mesečno.

Davek na neoznežene osebe plačujejo osebe od 30. do 35. leta v iznosu 50%, osebe od 35. do 40. leta v iznosu 40%, osebe od 40. do 50. leta v iznosu 25% in osebe od 50. do 60. leta v iznosu 10% neposrednega davka po čl. 95. in 96. zakona o neposrednih davkih.

Po navedenem plačujejo davek na neoznežene osebe v iznosu 50% vse moške osebe, ki so najkasneje 31. decembra davčnega leta dovršile 30. leto pa ne prekorčile 35. leto svoje starosti, v iznosu 40% moške osebe, ki so do omenjenega dneva dovršile 35. leto pa ne prekorčile 40. leto svoje starosti, v iznosu 25% moške osebe, ki so do navedenega dneva dovršile 40. leto pa ne prekorčile 50. leto svoje starosti, v iznosu 10% moške osebe, ki so do omenjenega dneva dovršile 50. leto pa ne prekorčile 60. leto starosti.

Ta davek se plačuje skupno z uslužbenčkim davkom tako od ponavljajočih se dohodkov kakor od dohodkov od slučaja do slučaja. Pri obračunavanju davka se del dinarja v iznosu 50 par ne upošteva, nad 50 par pa se računa kot cel dinar.

Organi, ki izplačujejo plače, so dolžni ugotoviti od vsakega posameznega uslužbenca ali je samski, vdovec ali ločenec, dalje ali je kot vdovec ali ločenec imel zakonito dečo, razen tega pa tudi ali vzdržuje ženo in zakonske otroke.

Prav tako so dolžni omenjeni organi ugotoviti, koliko let je vsakteremu uslužbencu ali nameščencu, ki je podvržen davku ob koncu davčnega leta. Posvečenim osebam, vojakom in podčastnikom ter nižjim častnikom, dalje onim uslužbencom, katerih mesečni dohodki so manjši od 2500 Din brutto ni treba dokazati, da so oproščeni tega davka, ker se to lahko ugotovi na podlagi uradnih podatkov, vse druge osebe, ki so našteje kot oproščene tega davka, morajo pravico do oprostitve dokumentirati z listinami.

Prav tako morajo dokazati pravico do oprostitve dotične osebe, ki so sodno ločene in morajo vzdrževati ženo ali zakonsko dečo.

Nameščenci, odnosno osebe, ki imajo 9 ali več živih otrok in ki ne plačujejo čez 1000 Din letno neposrednega davka so oproščeni plačevanja vseh davkov, torej tudi uslužbenčevih davkov. Pravico do oprostitve mora prijaviti davčni zavezanec s polnovrednimi dokazi pristojni davčni upravi. Davek na neoznežene moške osebe se ne more plačati z davčnimi znakami, ampak se mora odvesti davčni blagajni mesečno v gotovini po službodajalcu.

V ostalem veljajo za to davčno obliko odredbe zakona o neposrednih davkih.

Potujoči agenti, trgovski potniki

ki niso izključno v službenem razmerju, so zavezani k plačevanju davka na dohodek od podjetij, obratov in poklicev po čl. 42., II. skupina, točka 1. zakona o neposrednih davkih.

Nevzavisno od čistega dohodka plačujejo navedeni ta davek pred začetkom poklica v letnem iznosu 1000 Din (čl. 52. in 59. omenjenega zakona o neposrednih davkih).

Davek se plača pred začetkom izvrševanja poklica v prvi polovici leta v celotnem letnem iznosu po 1000 Din, če se na poklic prične izvrševati v drugi polovici leta, pa v iznosu Din 500 (člen 148. pravilnika za izvrševanje zakona o neposrednih davkih).

Če se potujoči agent ali trgovski potnik ne more izkazati s potrdilom o plačnem davku, mora poleg rednega davka

plačati kot kazen še enkratni iznos rednega davka.

Potujočim agentom in trgovskim potnikom služi kot dokaz o plačnem davku davčni list (poreška karta), katerega dobi pri davčni upravi za nabavno ceno (čl. 157. omenjenega zakona).

Potujoči agenti, trgovski potniki, ki pridejo iz inozemstva zaradi nakupa, prodaje in sklepanja trgovskih poslov, vobče v tuzemstvu plačajo ta davek na omejeni carinarnici ob dohodu v našo državo, kakor je to predvideno v čl. 148., točka II. 5 pravilnika za izvrševanje zakona o neposrednih davkih.

Vsi potujoči agenti in trgovski potniki, ki niso izključno v službenem razmerju, se pozivajo, da izpolnijo svoje davčne dolžnosti, plačajo ta davek takoj, da se izogne kazenskim posledicam, predvidenim v členu 139. omenjenega zakona o neposrednih davkih.

Obrati, ki se ne vodijo v stalnem lokalu

nego s hojo od hiše do hiše in od kraja do kraja, kakor krošnjari, torbarji, cirkusi, potujoča gledališča, panorame, potujoči fotografi, sejmarji, prodajalci cvetk, igrači po ulicah in lokalih itd. so zavezani plačevati od podjetij, obratov in samostojnih poklicev po členu 42., druga skupina, točka 3. zakona o neposrednih davkih in pravilnika k temu zakonu.

Nevzavisno od čistega dohodka plačujejo navedeni ta davek še pred začetkom izvrševanja poklica. Davek znaša za davčnega zavezanca samega na leto 60 dinarjev in za vsakega pomočnika po 30 dinarjev. Če izvrševalec navedenih obratov pomnoži tekom leta število oseb, ki mu pomagajo v obratu, plača naknadno za vsako

Nevaren vlomilec pod ključem

Oblasti so spravile na varno zloglasnega vlomilca, Jakoba Lamprehta, ki je pobegnil iz mriborske kaznilnice

Ljubljana, 28. decembra. 30. avgusta je pobegnil iz mriborske kaznilnice skrajno nevaren tat in vlomilec Jakob Lampreht, ki je bil obsojen na večletno ječo. Potepal se je po raznih krajih Slovenije, kradel vse, kar mu je prišlo pod roke in tudi vamljal, kjer se je le dalo. V noči na 8. septembra je vlomil v Planinski dom v Logarski dolini in tam odnesel raznim turistom več potrebin, nekaj obleke in fotografski aparat v skupni vrednosti nad 3000 Din, poleg tega jim je pa pobral tudi legitimacijo na imena Franc Maglič, Stanko Stokelj, Krizmanič Faust, Paul Lesjak, Fortunat Herle in Justina Oražen. Pod temi imeni se je izdal okrog in je lahko del časa nemoteno oblasti vodil za nos. Saj so ga že nekoč v Celju prijeli, a se je izdal pod imenom Stanko Štangl in ker so premalo pazili nanj, jim je pobegnil. Na Stefanovo so pa orožniki v Medvodah aretirali v neki gostilni moškega, ki se jim je zdel zelo sumljiv in tudi mu niso prav nič verjeli, da se piše Lovro Tadić Prepeljalo so ga v Ljubljano in izročili kriminalnemu uradu.

Tam so dozdevnemu Lovru nekoliko bolj pogledali na prste, primerjali so jih z

Žena z ljubčkom umorila moža

V Čakovcu in bližnji okolici je te dni vzbudila veliko senzacijo vest, da je bil v mali vasi Okrugljača zavrtno umorjen ugledni posestnik Nikolaj Čeh iz vasi Pribislavca. Čeh, ki je nedavno v Okrugljači kupil nekaj orolov sveta, je tam odprl gostilno in trgovino. Kupčija je dobro cvetela, saj je bila gostilna shajljšče obmejnih trgovcev in številnih granicarjev. Zakonca bi lahko živela v miru in zadovoljstvu, toda žena Marija je bila precej lahkomišelnja in svojemu možu vse življenje nezvesta.

Nedavno je prišel v Okrugljačo 27letni vojislav Stojilović, kateremu je Marija kmalu zmešala glavo, čeprav je bila skoraj 10 let starejša. Med njima se je razvilo ljubavno razmerje, za katero so vedeli vsi sosede, samo mož Nikolaj ne. Bil je prepričan, da prihaja Vojislav zgolj kot prijatelj v hišo in niti malo ni slutil, da ga žena vara. Še manj pa, da nagovarja svojega ljubčka, naj ga ubije in se nato z njo poroči. Nezvesta Marija je ljubčkom celo ponujala 50.000 Din za katere je bil Nikola zavarovan pri »Jugoslaviji« v Zagrebu. Žena je sama redno plačevala vse obroke zavarovalnice, kajti bila je trdno prepričana, da se ji bo izpolnila njena srčna želja, odkriti se bo moža.

Vojislav je dolgo kočal, končno je pa podlegel vplivu demone in zapeljeval ženske. Da bi lažje izvršila pekleniški načrt, je Marija pregovorila moža, naj v hotopni na Madžarsko več kg kave, kar je bila lahko prodaja po 160 Din za kg. Pri pošlu mu bo pomagal Vojislav.

Nič hudega sluteč je Nikola pristal na to, kupil je več kg kave in neke noči sta jo z Vojislavom ubrala čez mejo na Madžarsko. Komaj sta bila nekaj korakov čez mejo, je Vojislav ustrelil iz puške na Čeha in ga ranil v hrbet. Smrtno nevarno zadet, se je Nikola obrnil in krčnil: »Vojislav kaj si storil?« Več ni mogel govoriti, kajti v naslednjem hipu so odjeknili še štirje strelji, ki so mu končali življenje. Truplo nesrečnega moža je nato Vojislav vrgel v Dravo.

Nedavno je Drava truplo naplavila in ko so orožniki ugotovili, da je bil Nikola najprej umorjen, nato pa vržen v vodo, so aretirali Marijo, ki je priznala, da je pokojnika umoril njen ljubček Vojislav. Prijeli so tudi Vojislava, ki je umor priznal.

Kako demonijski tip je bila Marija, je pač razvidno tudi iz dejstva, da je že dvakrat najela morilce za svojega moža. Nekeč je pregovorila tri cigane in vsakemu obljubila po 500 Din, naj ga ubijejo moža. Nikoli je naročila, naj gre v bližini gozd, kjer ga bo čakal nekdo, ki bo kupil več hrastov. Ko je prišel Nikola v gozd, je

tako osebo po 30 Din, ne pa tudi v takih primerih, če samo menja pomočnika.

Davek za omenjene obrate se plača v prvi polovici leta, predno se začne izvrševati poklic, in sicer v celotnem znesku, če se pa prične poklic izvrševati šele v drugi polovici leta, se pa plača davek v polovici znesku (člen 148. omenjenega zakona o neposrednih davkih in pravilnika).

Uvodoma omenjeni davčni zavezanci, ki se zalotijo brez potrdila o plačnem davku plačajo poleg rednega davka po čl. 59. zakona o neposrednih davkih še enak znesek kot kazen.

Od potujočih obratov se pobere davek ko se izda obrtno dovolilo. Kot dokaz o plačnem davku služi po pristojnem oblastvu izdano obrtno dovoljenje, na katerem davčno oblastvo na predpisani način potrdi vplačilo davka z oznako točne dobe, za katero je davek plačan.

Vsi izvrševalci obratov, ki jih ne vodijo v stalnem lokalu, marveč s hojo od hiše do hiše in od kraja do kraja, se pozivajo, da izpolnijo svoje davčne dolžnosti in plačajo ta davek takoj, da se izogne kazenskim posledicam, predvidenim v členu 139. omenjenega zakona o neposrednih davkih.

— Opozorilo družbenemu davku zavezanim. Vse osebe, ki so načeloma zavezane družbenemu davku, najsi so trajno ali začasno oproščene, potem vsi delodajalci, razen onih, ki ne zaposlujejo mesečno povprečno nad 20 zaposlenecv, se morajo po členu 100. pravilnika za izvrševanje zakona o neposrednih davkih prijaviti do dne 25. januarja 1934 podpisani davčni upravi zaradi vpisa v knjigo delodajalcev, ki izročajo uslužbenčev davek v denarju. Na to se opozarjajo delodajalci s pripombo, da se uporabi najvišja kazni po členu 138. zakona o neposrednih davkih na vsakega delodajalca, ki ima povprečno preko 20 uslužbenecv, a se do tega roka ne prijavijo oblastvu. — Davčna uprava Ljubljana-mesto.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Četrtek, 28. decembra: Tartuffe, Red Sreda. Petek, 29. decembra: Fraznik cvetočih čeršenj, Red B. Sobota, 30. decembra: Turšk: kumare, Izven. Globoko znižane cene od 5 do 14 Din. Nedelja, 31. decembra: ob 15. uri: Robinson ne sme umrati, Izven. Znižane cene od 6 do 20 Din. — Ob 21. uri: Raj potepuhov. Premijera. Izven. Znižane cene.

Silvestrovo v ljubljanski drami, Za

Silvestrov večer pripravila prof. Sest novo šalo v treh dejanjih, ki ima naslov Raj potepuhov. Dejanje se godi v jetnišnici. Predsednika sodišča Oračnika predstavljaja g. Sancia, ravnatelj jetnišnice Leopoldo Križac pa g. Cesar. Jetnišničar je g. Plut, državni pravdnik g. Drenovec, kaznjenci pa g. Zelenjak, Erezigar, Potokar, Murgelj, dalje gna. Slavčeva in ga. Juvanova. Raj potepuhov je izvrstna šala, ki bo vzbudila mnogo smeha. Za Silvestrov večer veljajo znižane cene. Začetek točno ob 21. uri.

OPERA

Začetek ob 20

Četrtek, 28. decembra: Pikova dama, Red Četrtek. Petek, 29. decembra: Ol-ol, Začarani ptič, Red A. Sobota, 30. decembra: Boheme; Gostuje gna. Anita Mezetova. Izven. Nedelja, 31. decembra: ob 15. uri: Traviata. Izven. Znižane cene. — Ob 21. uri: Pri belim konjčiki. Izven. Znižane cene.

V soboto dne 30. t. m. se poje v operi Puccinijeva opera Boheme, ki spada med ona dela nemrtnega avtorja, ki so stalno na repertoarju vseh gledališč. V vlogi Mimi nastopi mlada, izredno nadarjena pevka gna. Anita Mezetova, ki po ljubljanskem državnem konservatoriju nadaljuje svoje študije na Dunaju. V vlogi Muzete pa nastopi prvič gna. Sokova, golemka našega konservatorija. Ostalo zasedbo priobčimo jutri. Sobotna uprizaritev Boheme je izven abonmaja.

MIRIM

kraljica čokolade

Mirimovi BISKOTKI. V trd sneg 4 beljakov vmešaj 14 kg presejanega sladkorja, 17 kg nestrane specialne kuhinjske čokolade »Mirim« in narezane bele mandeljne. Iz te zmesi oblikuj okrogle biskotke, katere peci na oblatih v zmerno topli pečici. Kuhajte z »Mirim« kuhinjsko čokolado.

Aretacija podjetnih postopačev

Skofja Loka, 26. decembra. Ni dolgo tega, ko smo poročali, da je obiskalo neko skofjeljsko trgovino samo v enem dnevu točno 85 prosjakov. Da bi se to zlo izkoreninilo, so začele nastopati oblasti z vso odločnostjo proti prosjačenju, ki se ga poslužujejo v ogromni večini naši javnosti popolnoma neznanji ljudje. Domači ubožci namreč imajo vsi svojo oskrbo v mestni sirotišnici na Spodnjem trgu.

Uspehi energičnega nastopa se že kažejo. Prejšnji teden so privedli v zapore okrajnega sodišča v Skofji Loki kar štiri nepridiprave, ki se sumi o njih, da imajo različne grehe na vesti. V soboto so najprej zaprli delavca Franca Guzeja, ki se je potikal naokoli; haje si je pridržal srebrno uro, a preživljal se je s popravilnjem uro. Išeče pa možakarja zaradi nekih kazni tudi sresko načelstvo v Kranju. Še isto dopoldne je v celico nekli Franc Šlugovec. Dolže ga težke telesne poškodbe in predno bo izpuščen, bo moral to zadevo sodišču pojasniti. Par dni po prej so prišli orožniki Karla Pintarja, doma iz Selc. Zapisanega imajo za vlačugarja. Pintarja, ki je bil že 34 krat predkaznovan, iščejo tudi zaradi tatvine. Aretirali so ga v Zabnici in mu odvzeli nahrbtnik, napolnjen s kašo in fižolom. Tudi Marija Druškovič bo morala pred sodnika. Prodajala je po skofji Loki razno robo, ki sumijo o njej, da je bila ukradena, a niso lastniki oblašten znani. Oblasti so nadalje na sledu tatovom, ki so odnesli Silvestru Buhu v Črnom vrhu zimski površnik in 181 Din v gotovini. Ta akcija pa bo dosegla uspeh le, ako ljudje sumljivih tipov in elementov ne bodo podpirali, marveč jih sproti prijavljali na pristojna mesta.

Iz Novega mesta

— Predavanje. Drevi ob 20. priredi klub dolenskih visokošolcev javno predavanje v mali dvorani Sokolskega doma. Predaval bo tov. Bele: Tendence gospodarskega in duhovnega razvoja. Vstop je prost.

— Silvestrov večer. Program Silvestrova večera v Sokolskem domu obsega letos Walfridovo burko v treh dejanjih »Maksela«, ki jo je prevel naš rojak, gledališki igralec Cesar. Režija je v rokah strok. učit. g. Šterbenar. Po igri je ples s polnočnim govorom. Pri silvestrovanju pa sodeluje tudi sokolski salonski orkester. Dostop v dvorano je po 12. uri prepovedan.

— Dva nova zdravnika. Tuk. banovinska ženska bolnica je dobila po odhodu prejšnjega, v meščanskih krogih priljubljenega sekundarja, g. dr. L. Kožuha, novega v osebi g. dr. Viktorja Cerčeka, do sedaj zdravnika drž. bolnice za ženske bolezni v Ljubljani. Po novem letu pa pride v našo bolnico specialist za pljučne bolezni, g. dr. Anton Furlan, dosedanjí asistent zdravilišča na Golniku. Ker ni imelo naše mesto do sedaj še nobenega specialista v tej stroki, bo to imenovanje velike važnosti za dolensko in za Belo Krajino, kjer imamo mnogo tuberkuloznih.

— Božičnica podružnice KJS v šolski telovadnici. Z ljubimi nastopi dece, deklaracijami in netiem otrok iz otroškega vrta ter dečkov in deklic osnovne šole je dosegla popoln uspeh. Občinstvo, ki je prisostvovalo božičnici, je nagradilo mačke z obilno pohvalo. Po nastopih je sprejela gna. predsednica, pozdravila občinstvo in se toplo zahvalila sestram odbornicam za njihovo požrtvovalnost. Po-

sebnost zavoja je izrekla vsem dobrotnikom in dobrotnicam, ki so pomagali pri pripravi lepo okrašeno in razsvetljeno božično drevesce v veliki veselje otročkov. Pri tem je bilo obdarovanih 32 najpotrebnejših šolskih otrok z obleko, topilim perilom, čevlji in pecivom. 30 revežev pa je dobilo podporo v denarju in velik zavitek peciva. Veseli so se obdarovanci zahvaljevali za darove in preprčani, da je še nekaj dobrih ljudi na svetu, so odšli domov.

— Božičevanje. Letošnji božič je bilo nebo naklonjeno Dolencem, pa je poslalo zato krasno vreme, kakršnega je malo o božičnih praznikih. K polnočnici so hitele v naše cerkve množice ljudstva, ne samo iz mesta, ampak tudi iz okolice, vse pa zlasti v frančiškansko cerkev, kjer je igral pri polnočnici, ob spremljavi orgel sokolski orkester. Polnočno mašo je daroval gvardijan frančiškanskega samostana P. Górdian ob asistenci ostalih sobratov. Na sveti dan sam je bilo v mestu Zvahnov vrvenje, zlasti dopoldne, popoldne pa so bile razprodane vse vstopnice k predstavami kina »Doma«, kjer se je predvajal film »Tarzan«. Okoliški hribi so bili polni smučarjev, sanke so prišle namreč že povsem iz mode. Na Stefanovo so jutraj bitele organizirane skupine smučarjev na razne strani, največ pa proti Gorjancem. Popoldne so se napolnile gostilne in godci so imeli dosti opravila, da so ustregli plesa željni mladini. Najbolj so Stefanovali meščani, ki so odrinili v Trško goro in strazke zidanice, kjer so dostojno zaključili Stefanov dan z mnogimi šefani.

Poledica in poplave

Ljubljana, 28. decembra. Nebo nam je naklonjeno. Zdalj, ko smo se naužili snega ter vseh blagor, ki so z njim v zvezi, se je sneg začel počasi solziti in nebo se kisa kot o vseh svetih. To pomeni haje konec smučarstva, kar se zdi nekaterim majpomembnejši pri vsej stvari. Toda zadeva ni tako tragična.

Snoči se je namreč namestu smučarstva razmahnil po mestu enakoveren sport. Poti in hodniki so zledeneli, po cestah so pa stale luže. Temperatura je te dni najprimernejša za poledico. Podnevi je kvečjemu po dve stopinji toplote, dočim ponoči temperatura nekoliko pade, da začno luže zmrzovati. Ko so se snoči ljudje vračali iz služb, so bili hodniki zledeneli. Nihče ni bil več trdnih nog, kot da je obhajamo Silvestrovo noč. Ljudje so povedli loviti ravnotežje kot ga love smučarji. In to je zdravo, v tem je velik pomen sporta. Ker torej zdaj preživljamo čase splošnega navdušenja, je prav, da vsi podpiramo nova stremeljenja. Zato se tudi nihče ne zgraža, da hodniki niso posuti s peskom ali pepelom. Snoči so se valjali ljudje po hodnikih, kot da so se nasrkali janzevca. Kavalirji so bili v permanentni službi. Na vsakem koraku so jih klicale dame na pomoč. Toda tudi kavalirji so potrebovali sami pomoči. O polomljenih udih pa ne govorimo, kajti žrtve so v takšnih primerih samo ob sebi umevne.

Davi je še vedno deževalo. Zgoraj luže, pod njimi led, kamorkoli si stopil. V službe smo racali in motovili, kot da se učimo hoditi. Zato so bile povsod zamude. Danes je še itak napol praznik, zato nam ne sme nihče šteti v zlo, če nismo točni. Poti v Tivoliju so davi posipavali s peskom, v mestu se pa led staja itak sam. Zaradi luž tudi ni vredno, da bi si gredili življenje. Od streh lije, tu in tam mečejo sneg s streh, na cestah pa obdružujemo, kako se sneg spreminja v brozgo, vendar nihče ne obupa, niti smučarji ne. Seveda sneg tudi vozijo k Ljubljani, dolge kolone voz se pomikajo od jutra do večera proti Sv. Petru nasipu, da mora meščana kar gani, kako skrbje za njegov blagor.

Dobro se zavedamo, kaj pričakuje večni od nas. Samo po sebi se razume, da so smučarji večina in da pričakujejo, da bo časopisje v teh žalostnih dneh priobčevalo učinkovite recepte za izločevanje smučarskih maž. Toda tudi druge častne naloge nas čakajo. Zdalj se moramo predvsem zavzeti za potapljajoče se meščane. Smučarje pa lahko tolažimo z novim snegom. Naj ne pozabijo napovedi vremenskih prerokov, ki so napovedovali izredno hudo zimo! Nedvomno bo v tej sezoni težal sneg vsaj do junja, kajti tudi nebesani morajo upoštevati takšno armado pripadnikov belega sporta.

Misli o času

Čas je posoda, človek vsebina. Oboje je življenje. Človek neprestano želi in stremi ustaviti ter premagati čas, toda vsebine bi ne bilo brez oklepa. V tridimenzionalnem svetu ne moreš ustvariti drugačnega sveta. Vendar, dokler živiš, pronic neprestano skozi zavest občutek časa, odteka življenje.

Ko se je začel človek zavedati časa, je začel slutiti večnost. V tem je protislovje: Večnost je brezčasje.

Čas je oblika človeškega življenja, kar pomeni, da bi brez človeka ne bilo časa po naših pojmi in da je čas samo možnost, da oblikujemo svoje življenje.

Trenutek pred večnostjo ne pomeni nič — navidez, v resnici je pa večnost brez pomena pred trenutkom za človeka, ker človek živi samo v trenutkih ter je zanj večnost prazen zvok.

Vse je minljivo, a večna — vedno minljiva — je minljivost. Na vse, kar je minljivo, ne smemo gledati z očmi, da nima cene zaradi svoje minljivosti. Vse časovno ima ceno in pomen, zato, ker obstoji. Večnih vrednot ni. Toda tudi mi nismo večni.

Čemu bi naj človek živel delj časa, ko pa navadno niti tega časa ne izrabl, odnosno ga zlorabi?

Čas in delo sta vrednota, sam čas pa neizrabljen zaklad.

Življenja ni brez časa, a je brezčasovno, če mu ne da delo vsebine.

SAMO ŠE DANES! VELEFILM

HIREPENENJE

Predstave ob 4., 7.14. in 9.14. uri zvečer
Rezervirajte si vstopnice!ELITNI KINO MATICA
TELEFON 21-24

Dnevne vesti

Izpremembe v državni službi. Imenovani so pri upravi policije v Ljubljani za podnadzornike agentov I. razreda podnadzorniki agentov II. razreda Karel Pavlič, Fran Pavlič in Stefan Savelj, za policijske stražnike III. razreda zvaniki policijski stražniki III. razreda Matevž Breznik, Josip Čokelj, Ignac Dornig, Jakob Grabovec, Josip Novak, Andrej Samar in Vinko Zore. Nadalje so imenovani za zvaniki III. pol. skupine dnevničarja v splošni bolnici v Ljubljani: Frančiška Bričelj, za policijskega agenta II. razreda zvanika policijski agent II. razreda pri predstojništvu mestne policije v Mariboru Anton Čebe in za zvanico II. pol. skupine zvanica III. pol. skupine pri predstojništvu mestne policije v Mariboru Valerija Tinta; premešeni so do uprave policije v Ljubljani za predstojništvo mestne policije v Mariboru podnadzornik policijskih agentov I. razreda Fran Jelen, iz Maribora k upravi policije v Ljubljani podnadzornik policijskih agentov I. razreda Fran Kodelja, od sreskega načelstva v Gornjem gradu na lastno prošnjo k sreskemu načelstvu v Ptuj zvanik Konrad Čeh, od sreskega načelstva v Kamniku k banski upravi v Ljubljano zvanica Pavla Grzince, od sreskega načelstva v Kranju k sreskemu načelstvu v Ljubljano zvanik Andrej Kovar, oba na lastno prošnjo, od banske uprave v Ljubljani k sreskemu načelstvu v Kamniku zvanica Josipina Kröll in od sreskega načelstva v Ptuj k sreskemu načelstvu v Kranju zvanik Tomaž Ozgič.

Iz banovinske službe. Imenovana sta za banovinske arhivske uradnike banovinski uradniški pripravnik pri upravi banovinske žrečarne na Solu pri Ljubljani Josip Čotič in za banovinskega zadržnika uradniškega pripravnika pri javni ženski bolnici v Novem mestu zdravnik vojn timer v državni bolnici za ženske bolezni v Ljubljani dr. Viktor Čerček; premešeni je banovinski zdravnik družne zdravstvene občine Ljubno dr. Josip Arh za banovinskega zadržnika družne zdravstvene občine Stari trg pri Črnomlju s sedežem v Starem trgu.

Iz službenega lista. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 104 z dne 27. t. m. objavlja pravilnik za izvrševanje proračuna, odobrenega Zvezi Sokola kraljevine Jugoslavije za leto 1933 — 1934, sestavljenega iz državne podpore, spisek industrijskih podjetij, ki so po vrsti in obsegu države ter izpremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbenecv na področju dravske banovine.

Nalezljive bolezni v dravski banovini. Od 1. do 7. t. m. je bilo v dravski banovini 37 primerov tifuznih bolezni, 7 griže, 66 skriptike, 10 ošpic, 221 davice (smrti 1), 26 šena (smrti 1), 13 vnetja prsne slinivke, 3 krčevite otročevce, nadzorništvo agentov I. razreda Karel nika in I. norec.

Dražba lova. Lov občine Dolenji Logatec se bo oddaljal za skup za dobo od 1. aprila 1934 do 31. marca 1937 v petek 2. marca 1934, ob 9. dopoldne pri sreskemu načelstvu v Logatcu.

Lukuzni davek na izgotovljene oblike. Glede lukuznega davka na izgotovljene oblike je izdalo finančno ministrstvo naslednji odlok: Ako izdelujejo krojači oblike iz lukuznemu davku podvrženega blaga za stranke odnosno naročnike, ki so obenem potrošniki, torej za osebe, ki bodo nosile obleko same, potem ta oblika ni podvržena lukuznemu davku. Ako pa je naročnik trgovec, ki daje material krojaču in v svrhu konfekcioniranja in to konfekcijo naprej prodaja, je oblika iz lukuznega blaga podvržena lukuznemu davku, od katerega se odbije iznos davka, ki je bil že plačan za porabljeni material.

Prirodoslovne razprave. Prirodoslovna sekcija Muzejskega društva za Slovenijo je izdala letos že 3. zvezek Prirod. razprav. Ta zvezek prinaša prvi botaniški prispavek: dr. M. Vrabec, Donos k poznava ju rodu Riella. 3 slike v tekstu in tab. VIII-X. Po temeljiti morfološki in embriološki analizi završuje avtor razpravo o zaključki o sistematski pripadnosti tega mahu. Kakor čujemo, je obstoj našega edinega znanstvenega prirodoslovnega časopisa ogrožen. Da ustreže svojim članom in splošni potrebi, je ustanovila Prirodoslovna sekcija poljudni list Proteus, ki žanje veliko priznanja (ki mu pa žalibog ne odgovarja primerno število naročnikov...) in obenem ogroža obstoj svojega starejšega, znanosti posvečenega tovariša! Prirodoslovna sekcija apelira na svoje člane, naj ostanejo zvesti »Prirodoslovnim razpravam« — če ne kot čitatelji in strokovni interesi, naj jih obdržijo kot podporniki in poskušajo tu pa tam pridobiti kakšnega novega člana. Saj 30 Din letno ni prevelika žrtev za to, da se vzdržijo znanstveno glasilo slovenskih prirodoslovcv. Biblioteka, ki jo ustvarja društvo z zameno svojega časopisa za druge znanstvene revije, raste od dne do dne. Posebej opozarjamo na to, da je ta biblioteka vsem članom, tudi onim izven Ljubljane, vedno na razpolago.

Vodja sirsirsk Arabcev v Banja Luki. Včeraj dopoldne je prišel v Banja Luko delegat sirsirsk Arabcev pri Društvu narodov Emir Sekib Arslan Bev ki je bil tudi že lani v Jugoslaviji. Nastanil se je pri prijatelju inž. Salihagiću.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, južno vreme, dež, že večeraj je po večini krajev naše države deževalo, snežilo pa v Skopju in Zagrebu. Najvišja temperatura je znašala včeraj v Splitu 1, v Beogradu 8, v Ljubljani 2,2, v Zagrebu in Skopju 2, v Mariboru 1, v Sarajevu 0,0. Davi je kazal barometer v Ljubljani 752,7, temperatura je znašala 0,4.

Morilec Markovič obsojen na smrt. Pred velikim senatom se je včeraj končala razprava proti bankirju Mihaelu Markoviču, ki je s sekuro ubil trgovca Stankoviča, za

razpravo je vladalo v Beogradu veliko zanimanje in je bila razpravna dvorana ves čas nabito polna. Zaslanihih je bilo mnogo prič, ki so zelo brezcilne Markoviča, ki tudi sam svojega dejanja ni tajil. Včeraj je bil zadnji dan razprave. Državni tožilec Vojislav Petković je zahteval za Markovičev zločin smrtno kazen. Po govornih treh zagovornikov, ki so naglašali, da Markovič ne predstavlja tipa ubijalca, temveč da je le velik pustolovec, je dobil besedo obtožene. Naglasil je, da so njegovi zagovorniki imeli premalo časa, da bi proučili njegovo življenje. Zanimal je, da bi bil pustolovec, pač pa je dejal, da je strahopetec. Veliko denarja je šlo skozi moje roke. Lahko bi si bil postavil palačo, pa sem bil neumen, vsakemu sem rad pomagal. Ubijalec nisem. Preje bi poveril imetje banke, saj sem imel v rokah za okoli 800.000 njenih akcij, kakor da bi ubil človeka zaradi 26 tisoč dinarjev. Umor Stankoviča je delo abnormalnega človeka. V mojih žilah teče pošena kri. Predsednik je nato razpravo zaključil in naznanil, da bo sodba izrečena ob 18.30. Ze mnogo pred tem časom so velike množice oblegale sodišče. Ko je vstopil v razpravno dvorano predsednik, je nastala grobna tišina. Sodišče je spoznalo Markoviča za krivega in poudarilo, da obstojajo vsi karakteristični znaki zločina razbojništva. Zato je bil obsojen na smrt in na trajno izgubo častnih pravic. Državni tožilec se je s sodbo zadovoljil, dočim je zagovornik prijavil priziv in revizijo. Obtoženi Markovič je na predsednikovo vprašanje, da-li sprejme kazen, odgovoril, da se bo pritožil.

Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefov« grenica do urejenega žoloda in črevesja. Glavni zastopniki modernega zdravilstva za žensko so preizkusili, da »Franz Josefov« voda v največjih slučajih učinkuje hitro, sigurno in brez bolečin. »Franz Josefov« grenica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Obsodba zaradi uboja. Pred senatom trojice v Mariboru sta se včeraj zagovarjala dva posestniška sinova iz Podčaja zaradi uboja. 3. septembra t. l. sta na neki veselici v Kačah napadla posestnikovega sina Stefana Paumana. Martič je navalil nanj s koso, Veronik pa z vilami. Pauman je bil stisnjen v kot in se je branil s stolum. Nedolžna žrtev tega spopada je postal cestar Anton Gole, ki ga je Martič po nesreči s koso zabodel v srce. Sodba se je glasila: Martič 8, Veronik pa 6 let težke ječe.

Vlom v Murski Soboti. Te dni so neznan storilec vlomil v skladišče blaga na kolodvoru v Murski Soboti ter odnesel za 10.000 Din raznih predmetov. Večina tega blaga je bila last trgovca Sitarja v Murski Soboti. Vlomilci so izginili brez sledu. Vse kaže, da je na delu nevarna vlomilska tolpa, ki zadnje čase strahuje vse Prekmurje in Medmurje.

Tragedija ciganke. V gozdu pri Grubiškem polju so našli te dni zmurnjeno ciganke Jano Bogdan in novorojenčka. Nesrečnica je popolnoma v samoti in brez vsake pomoči rodila dete ter v mrzli noči z otrokom vred zmurnela.

Pokušen samomor Slovenke v Zagrebu. V Zagrebu zadnje dni zopet razsaja samomorilna epidemija. Med božičnimi prazniki si je končalo življenje več ljudi, toda epidemija samomorov še ni ponehala. Včeraj so prepeljali v bolnico posestnico Dorico Peleševa iz Zelengaja, ki se je ustrelila v levo prsno stran. Peleševa si je že enkrat hotela končati življenje s strupom, a so jo takrat komaj rešili. V minuli noči je skočila v Vlački ulici pod tramvaj 3letna služkinja Margareta Marko. Voznik je v zadnjem hipu opazil njen namen in je z vso silo zavril voz. Potegnili so jo izpod voza in jo prepeljali v bolnico, kjer so ugotovili notranje poškodbe. Vzrok poskušene samomora je bila baje beda.

Iz Ljubljane

Trgovine v nedeljo dne 31. t. m. bodo ves dan zaprte, v zmislu sporazuma ostanejo odprte le trgovine, ki se bavijo izključno z jestvinami. Uprava Združenja trgovcev.

Če postane še toplejšje, bomo imeli v mestu prave poplave. Včeraj je že začela teči voda v nekatere veže na Sv. Petra nasipu. V starem delu mesta lahko vdre voda marsikje v kleti. Snega je še povsod dovolj, da lahko pričakujemo poplave, ali v najboljšem primeru brozgo. Včeraj so zopet pobirali sneg na Marijinem trgu. Zakaj ga niso pobrali vsega prve, ne vemo. Edina tolažba je, da bo zopet pritisnil mraz, sicer bi bilo vse pod vodo. To je pa seve le tolažba. K sreči se temperatura ni mnogo dvignila ter se ni niti odvajala zemlja, ki je zmurnjena precej globoko. Zato zunaj mesta še ni blata in brozge. A vode so že začele neznanstveno naraščati. Težko je prerokovati, ali se bo v mestu sneg preselil sam v Ljubljano ali ga bodo zvozili.

Naši kinematografi. Prekrasni film »Hirepenenje« predvaja kino »Matica« samo še danes. Na novega leta dan bomo v Ljubljani prvič poslušali znamenitega komornega pevca dunajske dvorne opere ter člana Metropolitan opere v New Yorku Alfreda Picaverja. V filmu sodeluj tudi več znanih drugih umetnikov. — Po dolgem času dobimo v gozbi: zopet popularnega Harry Piela. Dejanje se odigrava in razpleta večinoma v Švici, film je vsebinsko zelo zanimiv in med najboljšimi deli Harryja Piela. — Film ZKD »Zaklad gor« je tudi sinoči privabil izredno mnogo ljudi v kino »Dvor«. Film je še na sporedno prihodnje dni, za novo leto pa bo predvajala ZKD senzacionalno delo »Nagana«, ki je bilo posneto v osrčju Afrike.

—Lj Silvestrovanje v Kazini. Za letošnje silvestrovanje v Kasini vlada po vsej pravici veliko zanimanje. Program je skrbno sestavljen in bo nudil v svojem humorističnem delu pač najboljšje, kar smo do zdaj imeli pri takih prireditvah na sporedu. Občinstvo najbrž sploh ne bo prišlo iz smeha in zabave. Sviral bo priznani Ronny-Jazz, naša najboljša plesna godba. Vse kaže, da bo to večer mladosti, prežernega smeha in razposajene zabave. —Lj Ne nasedajte sleparjam. Glede na opozorilo vojaške oblasti, da se pojavljajo po deželi elementi, ki izsiljujejo naivnim ljudem denar pod pretrzo, da jim bodo v vojaških zadevah posredovali, opozarjajo oblastno koncesionirane informativne pisarne v Ljubljani cenjeno občinstvo, da takim ljudem v bodoče ne naseda.

NAJBOLJ EKONOMIČNA KARTOTEKA

sedanjosti je švedski sistem AGRIPPA v obliki knjige brez predalov in omar. — Pojavnila daje zastopstvo za Jugoslavijo

tvrška M. TIČAR,

Ljubljana, centrala: Selenburgova ulica 1, filijala: Sv. Petra cesta 26. — Ta splošno priznana veletrgovina s papirjem nudi v največji izbiri razne knjige, registratorje, kakor sploh vse pisarniške in tehnične potrebnice. — Polnina peresa prvovrstnih znamk od Din 40.- naprej.

—Lj O občinskem gospodarstvu bo poročal župan g. dr. Dinko Puc na predavanju, ki ga priredi Obrtniško društvo v Ljubljani jutri v petek ob 20. uri zvečer v restavraciji »Zvezda«. Vabimo gospodarsko javnost na polnoštevilno udeležbo. —Lj Okrajna organizacija JNS za Poljane priredi svojo običajno božičnico v soboto dne 30. decembra 1933 ob 17. ur 30 min. v telovadnici na li. državni reini gimnaziji na Poljanski cesti. Vabijo se vsi cenjeni darovalci in člani ter sornišljeniki, da s svojo prisotnostjo počaste to socialno prireditev.

—Lj Za družabni večer »Krkce« na Silvestrovo pri Mikliču je veliko zanimanje. Lani je moralo oditi več st prijateljev »Krkce«, ker niso dobili več prostora. Zato je »Krkca« poskrbela, da se bo letos vršil družabni večer v vseh spodnjih prostorih pri Mikliču. Letošnji program je pestrejši od lanskega leta. Smeha bo gotovo na koše. Večer se prične ob 8. Ker bo velik naval, pridite pravočasno, da si zagotovite sedeže!

—Lj Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani vabi vse svoje člane, da se udeležijo predavanja obrtniškega društva v Ljubljani v petek dne 29. t. m. ob 20. ri zvečer v restavraciji »Zvezda«. Govoril bo župan g. dr. Dinko Puc o občinskem gospodarstvu mesta Ljubljane. Pripravlja se nov občinski proračun. Interes naših članov zahteva, da so o gospodarstvu v občinski upravi tudi podrobno informirani. V ta namen se tudi to predavanje priredi. Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani.

—Lj Ciril Metodova družba ima v zalogi razglednice za novo leto, ki se dobe v trafikah, trgovinah in v pisarni Beethovnova ulica št. 2. Kupujte CM razglednice! Podpirajte CM družbo! 667-n

—Lj »Gošča« priredi svojim članom in prijateljem na silvestrovo družabno večer. In sicer letos v dvorani Okrožnega urada (OUZD) na Miklošičevi cesti. Brez vstopnine. 665-n

—Lj Silvestrovo, ki ga priredi Ljubljanski Sokol v Narodnem domu (vhod za Bleiweisove ceste) v nedeljo 31. decembra ob pol 9. uri zvečer, pripravlja ob zaključku svojega jubilejnega leta zelo pester in bogat spored: Silvester prilaja, izbrani telovadci na orodju, najnovejši radio aparat — komični nastop, predavanje profesorja zgodovine, komični nastop, učiteljsko petje, komični nastop, nastop balzov, groteskni ples, avtenilni vojaški, članice, marmornati kipi, nak in makaroni, duet, na kranjski način, komični nastop, balerina, plesalka na vrvi, noveletni pozdrav društvenega starostar, alegorija.

Med velikim odmorom pred polnočjo ples Ker je zanimanje za to prireditev zelo veliko, opozarjamo vse društvene člane, da je predprijava za člane izključno do nedelje 31. t. m. do 12. ure dopoldne v društveni pisarni. Vstopnina za člane v predprijadi Din 5.— za vse druge Din 10.—

—Lj Velikodušno volilo za mestne uboge. Blagopokojni g. veletrgovca Anton Zeschko se je v svoji poslednji volji spomnil tudi naših mestnih ubožcev in volil v ta namen 5000 Din. G. dr. Erik Zeschko je izročil velikodušno volilo blagopokojnega mestnemu načelstvu, ki izreka s tem za ta dar javno zahvalo v imenu mestnih ubožcev.

—Lj Sadjarska podružnica na Viču priredi drevi ob 19. uri v risalnici osnovne šole svoje drugo sadjarsko predavanje. — Člani in društveni prijatelji vljudo vabljeni.

—Lj Nappa rokavice, jelenove pletene in triko, dame in moške, kupite najboljše pri tržki Miloš Karničnik, Stari trg 8.

SOKOL

— Sokol I. Ljubljana - Tabör, prost svoje članstvo, ki še ni poravnalo članarine, da stori to najpomneje do konca leta. Kdor svojih članskih obveznosti do tega roka ne bo poravnal, bo črtan iz društvene matrike. Uprava.

— Sokol na Viču priredi v nedeljo 31. t. m. ob 20. v Sokolskem domu svoj tradicionalni Silvestrov večer s pestrim sporedom. Vsi bratsko vabljeni.

Veselo

— No, kako se kaj počutiš v zakonskem življenju?

— Prav nič se ne morem pritožiti. Včasih mi hoče treščiti žena v glavo lonca, pa ne zadene in se veselim jaz, potem zopet ji hočem zalutati jaz čevljev v glavo in ne zadene, pa se veselim ona. Tako sploh ne prideva iz veselja.

Čuden vzrok.

— Mislite, da veste dovolj, da bi lahko uspešno delali v moji pisarni?

— Da-li vem dovolj? Moj prejšnji šef me je odslavil, ker sem vedel preveč.

Stopnjevanje.

— Imenuj mi besede, ki se dajo stopnjevati.

— Življenje, življenjska nevarnost, življenjska družica.

Mož, ki je razdal svetu
336 milijonov dolarjev

Iz življenja največjega dobrotnika človeštva Andrewa Carnegia — Od siromašnega dečka do najbogatejšega moža

Vsako stoteletje pride v zgodovino po zaslugi velikih del svojih veljakov. Naše stoteletje bi lahko nazvali stoteletje diktatorjev, kakor se bomo preteklega stoteletja vedno spominjali kot dobe finančnih genijev, ki se med njimi bleste imena Carnegie, Rockefeller, Vanderbilt, Morgan in Rothschild. Med temi petimi imeni ostane najslavnejše ime Andrew Carnegie ne samo zato, ker se je temu možu posrečilo spraviti iz nič skupaj ogromno bogastvo, večje od premoženja vseh Rothschildov skupaj, temveč v prvi vrsti zato, ker je storil še večji čudež, da je namreč še pred svojo smrtjo razdelil 90% svojega bogastva med dobrodelne ustanove.

Pred dobrim mesecem je izšla v Londonu knjiga »Življenje Andrewa Carnegia«. Ko prečitata to zanimivo, temeljito delo, moraš priti do spoznanja, da je bil Carnegie vtelesenje dveh največjih idealov, ki sloni na njih etika življenja, namreč

modrega zaupanja vase in ljubezni do bližnjega.

In ti dve vrlini sta dvignili Carnegia tako visoko, da pozna zgodovina le malo mož, ki bi ga dosegali.

Mnogi najbrž ne vedo, da je bil jekleni kralj Amerike rojen Anglež. Rodil se je kot sin siromašnega tkalca 25. novembra 1837 v Dumfermlinu blizu škotskega Edinburgha. Gospodarska kriza, ki je leta 1848 hudo pritisnila njegovo domovino, je pognala tkalca Carnegia od doma v Pennsilvanijo. Spremljala sta ga zvesta žena in 12-letni sinček Andrew. Mladost bodočega Kreza je bila zelo trda. Komaj je prispel v Ameriko, so ga poslali starši v pralnico volne, kjer je delal za tedensko mezdo 1,25 dolarjev. Kot 14-letni deček je dobil mesto brzojavnega sla in kmalu je napredoval do telegrafista. To je bil začetek njegove presenetljive kariere.

Potem je zapustil Pennsilvanijo in se naselil v New Yorku, kjer se je ponudil emi največjih brzojavnih družb, da ji bo reorganiziral brzojavno službo. Z brzojavnihi žic je preskočil Carnegie na železniške tračnice. Kot 24 letni mladenič je bil vsemogočni tajnik superintendanta pennsilvanske železnice Th. Scotta in skupaj sta uvedla spalne vagonne ter zaslužila lepo premoženje. Bil je sicer še zelo mlad, vendar je pa tvegal samostojne investicije. Njegova mati si je usodila nekaj denarja na hišo in ga dala sinu, da bi poskusil svojo srečo. Ko je bilo Carnegiu 27 let, je zaslužil

že 50.000 dolarjev letno, imel je že davno plačano »hipoteko sreče« in bil je že bogat mož celo v Ameriki. Nizke postavne in svetlih las je bil Andrew tako nežen, da je lahko nosil damske čevljičke.

Tiste čase je kipeval v Ameriki industrijska spekulacija. Neizkoriščena naravna bogastva ter genialnost pionirjev industrije in trgovine sta vodila k naglemu napredku, ki je strmelala nad njim vsa Evropa. Carnegie je kupil v Pennsilvaniji farmo s petrolejskimi vrelci. In v enem letu je zaslužil s petrolejem milijon dolarjev. Potem je ustanovil v Pittsburgu delniško družbo, ki je gradila železniške mostove. Slučajno srečanje z Bessemerjem v Angliji mu je naenkrat odprlo oči in spoznal je,

da ima jeklo sijajno bodočnost.

Od tistega časa je živel samo za izdelovanje jekla. In v mrzličnem delu ni popustil, dokler ni postalo mesto Pittsburg središče izdelovanja jekla, tako da je izgubila Anglija prvenstvo. Tako je zavojeval sinček škotskega tkalca jekleni trg vsega sveta in postal je jekleni kralj.

Kot pristen Skot je Carnegie sovratil borzo, na kateri ni nikoli špekuliral. Ko je potrkala na vrata tovarn in bank v letih 1873 in 1893 kriza, Carnegiu ni bilo treba ustaviti obrata kakor večini industrijskih podjetij, temveč je lahko svoje podjetje še znatno razširil. Leta 1893 je kupil od Rockefellerja

koncesijo na slovitte petrolejske vrelce v Minnesoti.

Leta 1901 je nastopila na jeklenem polju proti Carnegiu huda konkurenca v osebi J. P. Morgana. Toda Carnegie je kmalu spoznal, da grozi njegovemu konkurentu polom. In tedaj je storil presenetljiv korak ki je sicer rešil njegovega potapljačnega se nasprotnika, na drugi strani je pa dal zmagovalcu v roke največje bogastvo sveta. Carnegie je ponudil vsa svoja podjetja Morganu. Nekaj minut je zadostovalo in največja transakcija sveta je bila gotova. Carnegie je zapisal na listek svojo zahtevo:

»400 milijonov dolarjev«

in ta listek je odnesel njegov tajnik Morganu. Morgan je prebral številko in zamrmral »Dobro!« Naslednjega dne je telefoniral Carnegiu, če bi mogel priti k njemu da se pomenita. Carnegie je bil starejši in hotel je obdržati popolno moralno zmago. Zato je odgovoril Morganu, da je od njega prav tako daleč od njegovega stanovanja,

kakor nasprotno. Pripisal je pa, da bo zelo srečen, če pride Morgan k njemu.

In Morgan je res prišel. Pogovor obeh Krezov je trajal četr ure. Pred odhodom je stisnil Morgan Carnegiu roko, rekoč: »Mister Carnegie, dovolite, da vam čestitam, da ste postali najbogatejši mož sveta!« In to je bila čista resnica, kajti še noben človek na svetu ni imel toliko denarja v gotovini. Se predno je izpolnil 40. leto, je Carnegie sklenil opustiti gospodarsko udejstvovanje in posvetiti vse svoje bogastvo splošno koristnim namenom. In svojo obljubo je začel izpolnjevati čim je prodal svoja podjetja Morganu. Takrat se je začelo blesteče, idealno Carnegiovo življenje, ki ga ves svet pozna bolj, nego dolo njegove borbe in zmage. Carnegie je začel proučevati potrebe dobrodelnih, znanstvenih in umetnostnih zavodov, potem je pa delil milijone, da je svet kar strmel. Največ je potrošil za ustanavljanje in podpiranje knjižnic.

Po seznamu iz leta 1919, ko je veliki dobrotnik umrl, je bilo 2811 knjižnic iz Carnegievih ustanov. Pa tudi univerze je bogato podpiral. Univerze v Edinburghu, Glasgowu, St. Andrewsu in Aberdeenu so dobile po 2 milijona funtov. Na Wilsonovi gori je ustanovil znamenito zvezdarno. Misli je pa tudi na stare državnike, ki so v mladosti posvetili svoje moči državi. Th. Rooseveltu je določil do smrti rento 10.000 dolarjev letno, nekaterim angleškim politikom pa po 2500 funtov. Eden izmed njih, Lloyd George, je še le nedavno umrl. Zadnja leta svojega življenja je preživel Carnegie na svojem škotskem gradu Skibo in v Leduoxu v državi Massachusetts, kjer je tudi umrl. Tam je nekoč vprašal svojega tajnika: »Povejte mi no, koliko smo pa že razdali?«

— 326.657.339 dolarjev, —

je odgovoril tajnik. — Križ božji, — je vzdihnil Carnegie smeje, — kje neki sem nabral toliko denarja?

Jeseniška senzacija

Jesenice, 27. decembra. Po Jesenicah, po vsej Gornjesavski dolini in še dalje na okrog se splošno govori o »pjevčiacah«, ki že nekaj časa pojejo v kavarni »Paris« na Jesenicah. Take senzacije na Jesenicah še nikoli ni bilo. Žene se boje za svoje moške, dekleta za svoje fante, ki kar tekmujejo med seboj, kdo si bo priboril simpatije te ali one »pjevčiac«. Vsi se čutijo polticani, vsi mislijo, da pridejo sigurno na vrsto, a dekleta so dostojna, je tu in tam koga ovisigne koketen pogled, pa je ta ali oni srečen in upa takoj na uspeh. V našem mestu sta dve kavarni, ki pa že daljša časa nista imeli skoraj nobenega posla. Ena kavarna nosi ponosen naslov »Paris« in velika svetilka nad vrati neprenehoma mežika, a do zadnjega brez uspeha. Pred kratkim pa je podjetni kavarnar naročil iz Zagreba tri pevke in dva gospoda, ki ob spremljevanju raznih instrumentov prepevajo vesele popevke. Čeravno ni petje, ne godba posebno imenitna, je kavarna vedno polna ljudi, od katerih večina ne spravi na nobeno predavanje, ne na shod, najmanj pa na koncert, pa naj ga prirede trboveljski slavski ali pa zbor Glasbene Matice.

To je nekaj za Jesenice, ki so sedaj res postale mesto. Za okolico pa stla privlačen kraj. Res čudeži se gode na svetu. Treba je le pri pevkah precej globokega dekolteja, nekaj koketnih pogledov in nič drugega, pa se love moški kot muhe na med. Kljub temu, da so Jesenice mesto, pa so mnogi Jeseničani še vedno vaščani, ki gledajo začudeno na tri pevke, kot nekeč kmet, ko je na Gorenjskem stekel prvi vlak.

Z Jesenic

— Jesenice ob praznikih. Letos smo imeli na Jesenicah božične praznike tako lepe kot že dolgo ne. Gornji del mesta in vse planine na okrog so žarele od krasnega zimskega solca, noči pa lepo svetle, v katerih je blestel sneg, kot da je posut z milijoni biservov. Vsi trije dnevi so bili v znamenju zimskega sporta, mlado in staro se je smučalo na vseh koncih in krajih, bolj izvežbanji smučarji pa so šli na vrhove Karavank, na katerih je vladalo pestro življenje. Pri Sv. Križu pa je bilo osobito v torek toliko smučarjev in sancačev, kot doslej še menda nikoli. Čele procesije ljudi so se vračale veselo razpoložene in razigrane proti večeru v mesto, ki je izgledalo kot ob priliki velikih shodov in manifestacij.

— Pred ustanovitvijo protituberkuloznega dispanzerja. Minulo sredo se je vršil na mestnem magistratu sestanek vseh v poštev prihajajočih činiteljev za ustanovitev protituberkuloznega dispanzerja. Navzoči so bili zastopniki sreskega načelstva, občine Jesenice in okoliških občin, KID, glavne in krajevne bratovske skladnice, Delavske zbornice, Suzora ter drugih zdavstvenih in socialnih ustanov. V ta namen bo prispevala Kranjska industrijska družba Din 20.000, mestna občina Jesenice 10.000 Din, večje zneske pa tudi okoliške občine, bratovska skladnica, Delavske zbornice in Suzor, tako da je že sedaj zagotovljeni okrog 60.000 Din.

— Osebnost. Na mesto pokojnega Antona Zugvitza je bil izvoljen za poslovojo Splošno gospodarske in konzumne zadruge za Gorenjsko, r. z. z. o. z. na Jesenicah, dosedanji tajnik g. Kristan Cvetko, ne pa g. Šega Ivan, kot smo pomotoma poročali zadnjem. Pri Splošni hranilnici in posojilnici za Jesenice in okolico pa vodi posle predsednik g. Šega Ivan, šolski upravitelj v pokolu na Jesenicah.

Nov škandal na Madžarskem

Profesor Zemlen je baje sam nagovoril sina, da je umoril svojo mater

Madžarska javnost se še vedno zanimala za podrobnosti obravnave proti 15 letnemu Dionizu Zemleni, ki je umoril svojo mater ter bil obsojen na 3 leta in 3 mesece ječe. Zadnji dan obravnave se je javil sodišču za mladoletne toženčev stric, bivši javni notar dr. Peter Nemeth, češ da mora povedati nekaj važnega. Sodnik ga pa ni hotel poslušati, sklicujoč se na kazenski zakon o mladoletnih, ki določa, da se ne sme dopolniti pričevanje proti mladoletnim v času, ko se je že pričela glavna obravnava. Potem je stari gospod na policiji izpovedal, da je prepričan, da je oče mladega morilca profesor tehniške Geza Zemlen sam navedel svojega sina k umoru, ker je bil edino on zainteresiran na tem, da bi bila njegova živčevna in duševna bolna žena odstranjena s sveta. Stari gospod je izjavil, da je pripravljen sprejeti nesrečnega fanta za svojega in skrbeti zanj, dokler ne doraste.

Sodnik je bil med preiskavo z obtožencem zelo priazen, vendar pa je odklonil važno pričevanje in sicer iz tehničnih razlogov. Sodnik je eden najprihujljivejših pravnikov na Madžarskem, sodeloval je pri sestavljanju zakonov o mladoletnih in v svoji praksi se vedno ravna po najmodernejših načelih. Med razpravo ni niti z besedico omenil, da je obtoženec oče politično zelo eksponiran. Profesor Zemlen je eden najvplivnejših mož tako zvanega madžarskega narodnega preporoda. Že jeseni 1919 je organiziral na tehniški študenti v »Društvo probujajočih se Madžarov« in z vladno podporo je organiziral iz študentov samostojne čete, ki so cela leta vznemirjale Budimpešto in okolico. Te čete je vzdrževala vlada in njihova

glavna naloga je bila preganjanje komuniste, žide in druge sovražnike države. Študenti prof. Zemlena so zastavili leta 1921. pod vodstvom svojega profesorja pred Budimpešto pot cesarju Karlu, ki se je vračal na Madžarsko, in s tem so preprečili povratek Habsburžanov na prestol.

Za Gömbösovo okolico, ki ji pripada tudi Zemlen je bilo zelo neprijetno, da je ta umor sploh prišel pred sodišče. Tem neprijetnejša je bila okolnost, da je sodnik znan kot mož, ki se vedno drži zakonov in ki ne trpi nobenega političnega vpliva. Že prvi dan obravnave so prišle na dan mnoge podrobnosti iz rodbinskega življenja prof. Zemlena, ki bi v drugi državi zadostovale, da bi umaka takih dogodkov za vedno izločili iz javnega življenja. Profesorjeve čete so zakrile grozne umore in trpinčenja nedolžnih ljudi, vendar pa je veljal njihov kolovodja za svetilo narodnega preporoda. Ko je čital v večernih listih podrobna poročila o razpravi, je porabil svoje politične stike, da bi ne prišlo na dan nove podrobnosti. In res je prišel še istega dne k obravnavi sam pravosodni minister dr. Lazar in čez nekaj minut je naročil sodniku naj javnost izključi. Obenem je bila proti sodniku uvedena disciplinarna preiskava. Pravosodni minister je tudi odredil, naj mu čim prej predlože osnutek zakona, ki bi bila z njim odstranjena posebna sodišča z mladoletne, ta zadnji spomin na dobo, ko je bila Madžarska na pol poti k civilizaciji. Govori se, da je moral profesor Zemlen zaprositi za upokojitev, ker je prišlo v javnost preveč podrobnosti iz njegovega čudnega rodbinskega življenja.

nje in začele leči jajčeca v ovčjo volno. Ličinke so se začele zajedati v ovčje telo, nastalo je zastrupljenje krvi in cele črede ovac so poginile.

Henderson v Parizu

Predsednik razorožitvene konference Arthur Henderson se je sestal dne 21. v Parizu s francoskim zunanjim ministrom Paul Boncourjem

Uspavalni stroj

Profesor John B. B. Morgan z North Western univerze v New Yorku ima gotovo dobro srce, saj si je dolga leta prizadeval pomagati ljudem, ki imajo tako razdrapano živce, da ne morejo spati. Dolgo je ameriški učenjak študiral in delal poskuse, končno je pa le dosegel svoj cilj. Njegov namen je bil izumiti stroj, ki bi pomagal človeku zaspati. Njegov trud ni bil zaman. Izumil je stroj, ki z nežnimi, božajočimi zvoki uspava še tako nervoznega človeka. Gre za električno napravo, ki se postavi k postelji in ki nadomestuje človeku razne praeške za spanje. Vsake pol minute se začuje iz stroja prijeten, mehak zvok, spominjajoč na pesem mirnega morja v tihli noči. Potem je pol minute vse tiho in znova se začuje šumenje morja. Zda del ameriški učenjak na praktični izpopolnitvi svojega izuma. Najvažnejše vprašanje je, kako spraviti v sklad ponavljanje zvokov z ritmom dihanja človeka, ki ne more zaspati. Svoj izum je poskusil prof. Morgan že na mnogih nervoznih ljudeh in vsi so zaspali v nekaj minutah.

Iz Ptujja

Iz seje sreškega kmetijskega odbora. Pred dnevi se je v Ptujju, s. s. sreškega kmetijskega odbora pod predsedstvom g. Žunkoviča iz Sv. Bolfenke v Polozel. Odbor je obravnaval več praešev za podčeljeval podpor goščem raznih kmetijskih združenj. Podpora je naklonil petim goščem po Din 100 do Din 150 m. ečno. Podpora so dobile tudi razne zadruge. Na seji se je obravnavalo tudi vprašanje ukinitve poštinske prostosti, ki jo je dosegel kmetijski odbor uvažal. Odbor je zavrnil, da se poštinska prostost zopet dovoli. Naroča se 50 izvodov slavnostne številke »Sadjarja in vrtnarja«, ki jih bo odbor brezplačno razdelil med revne sadjarje. Odbor je tudi razpravljal o nakupu 10 plamenskih bikov za kar ima zagotovljeno denarno podporo po Din 50.000, odbor sam pa bi se v skrajnem primeru prispeval Din 10.000. V najkrajšem času bodo volitve novega odbora.

Iz požarne brambe. Po gasilskem zakonu je bila pri vseh gasilskih društvih izvršena reorganizacija. Tudi ptujski gasilska četa je volila novo upravo, prejšnja je bila v izrazito nemških rokah, ter je bil za predsednika izvoljen g. sreški šolski nadzornik Cepuder Leo. On je znan gasilski strokovnjak ter je organiziral v letih 1920 do 1930 gasilstvo v Prekmurju in je bilo z njegovim sodelovanjem in pod njegovim vodstvom ustanovljenih nad 30 gasilskih društev, odnosno prejšnja madžarska društva reorganizirana po pravilih Jugoslovanske gasilske zveze. Do leta 1931. je bil tudi župni načelnik beltske gasilske čupe. Ptujski gasilska četa si šteje v čast, da je pod vodstvom lakkega strokovnjaka, čigar doseganje dela v tej stroki nam je dobra garancija za bodoče delo našega gasilnega društva.

Požar v mestu. Te dni je nenadoma začelo goriti na podstrešju hiše pekarskega mojstra Führtnerja Josipa v Veeh svetnikov ulici. Gasilci so očrni kmalu ugasili ter s tem preprečili požarno katastrofo, ki bi bila lahko usodna za sosede hiše. Baje je ogenj nastal, ker so popolnoma isekla dne segrevali zmznjeni vodni rezervoar z varilno lampo ter je iskra preskočila v bližini se nahajajoče žaganje.

Božičnica revnih otrok in ženie. Naše vrle Kolašice tudi letos niso pozabile na siromake. Podružnica Kola juosel. sester jim je priredila v soboto v mestnem gledališču lepo božičnico, kateri je prisostvovalo tudi mnogo občinstva z mestnim županom g. Jeršetom na čelu. Proslavo je otvorila deklasična osnovna šola z ljubkimi deklaracijami pod veliko in borato okrašenim božičnim drevescem. Pevski zbor meštanske šole je zapel prav lepo nekaj božičnih pesmic. Potem je bilo obdarovanje okrog 400 otrok iz mesta in okolice ter 72 starih revnih ženie z raznimi darili. Skupno je bilo razdeljenih med uboze nad Din 18.000. Vsa čast in priznanje odboru KJS a predsednicu go. Jelko Salamonovo na čelu, ki se niso ustrašili ne truda, ne žrtve in nam znova dokazale, kaj zmora skupno požrtvovalno in zavedno delo. Hvala tudi meštanom, predvsem trgovcem, obrtnikom in denarnim zavodom, ki so podprli društvo in mu omogočili tako bogato in lepo božičnico.

Čudež

— Čigav je ta ribnik?
— Občinski.
— Ali bi bilo kaznivo dejanje, ako bi ujel v njem ribo?
— Ne, temveč čudež.

Iz življenja Slovencev v Ameriki

Dve žrtvi nesreč in dva utopljence. — Novi grobovi. — Slovenec obtožen umora

Na železniškem tiru pri Duluthu so nedavno našli mrtvega 62letnega Petra Režka, bivajočega v Elyju, država Minnesota in doma s Krašnjeja vrha pri Metliki. Domnevajo, da je na spolzkih tleh zdrsnil, med padcem pa z glavo udaril ob tračnico in obledel nezavesten. Ker ni bilo nikogar blizu, je revež zmrazil. Strojevodja prvega vlaka je opazil truplo na tiru, ustavil je vlak, nakar so mrtvega prepeljali v Ely, kjer so ga pokopali. Pokojni Režek je bil že več let brez dela, pri njem so našli samo 95 centimov in to je bilo vse njegovo premoženje.

V kraju Perryville, država Pennsylvanija, je vlak do smrti povozil Jurija Cervana, ki se je po brezuspešnem iskanju dela vračal domov. Nesrečnega je hudo razmesarilo. — V Jolietu, država Illinois, je 11. novembra v reki Desplaines utonil Alojzij Rolih, v isti reki pa tudi 72letni Steve Vertin, doma iz Dragatusa pri Črnomlju. Pokojni je živel 50 let v Ameriki.

V Clevelandu so umrli: 45letna Ivana Černigoj, rojena Badalič. Pokojna je bila doma iz vasi Osek pri Gorici, odkoder je prišla v Ameriko pred 13 leti. — Nenadoma je obel Marijo Lucincin, ki so ga morali z reševalnim avtomobilom prepeljati v bolnico, a je med prevozom umrl. V stari domovini zapušta ženo in tri otroke. — Marija Stefanič, žena Antona Stefaniča in mati sedmih otrok, ki je sedem let bolehal na raku. Pokojna je bila stara 45 let. — 11letni Matija Lavrič, sin edinec rojaka Lavriča. — V Chicagu je umrla znana rojakinja Ana Skala. Pokojna je bila doma s Stajerskega, zapustila je moža in sina. — V istem kraju so 20. novembra pokopali Josipa Debelaka, ki je umrl po kratki mučni bolezni. Pokojni je bil doma iz Podnarne na Gorenjskem, star je bil 57 let. Zapustil je ženo, sina in hčerko. — 18. no-

vembra je v Chicagu umrl Franc Ilješ, za katerim žalujejo žena, sin in hčerka. — V kraju Steelton, država Pennsylvanija, je po petmesečni bolezni 18. novembra umrl Janez Brodnik, za katerim žaluje vdova. — V Clevelandu je po dolgi bolezni umrl Gregor Rajar po domače Jeršetov, star 58 let. Pokojni je bil doma iz Martinje vasi, fara St. Lovrence na Dolenjskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 35 leti. — 6. decembra je v Clevelandu preminul eden najstarejših pionirjev Jakob Jemc. Podlegel je srčni kapi. Pokojni je bil doma iz Zorovnice, fara Grahovo, v Ameriko je prišel pred 40 leti. — 1. decembra je v Milwaukee umrla Ivanka Komar-Florjanova. Pokojna je bila stara 45 let. Zapustila je sina in moža, ki ga je v teku enega meseca zadela že drug težak udarec, saj so mu nedavno pokopali tudi hčerko edinko Gabrijelo. V Pueblu je umrl 52letni France Vidmar, doma iz Brezovega dola na Dolenjskem. Zapustil je ženo in pet otrok.

Znanega slovenskega pogrebniika Antona Grdina je blizu Pittsburgha doletela velika nesreča, pri kateri bi kmalu izgubil življenje. Med vožnjo je zgorel njegov avtomobil, s katerim je vozil tudi filmski aparat ter filme, ki jih je razkazoval po slovenskih naselbinah. Grdina si je po čudnem in srečnem naključju rešil samo golo življenje.

V Peoriji se je nedavno začela obravnava proti Janezu Petje, ki ga dolže umora nekega Lewisa Nelja, ki je bil ubit v tihotapski beznici East Peorija. Zločinci so nato njegovo truplo odnesli na železniško progo, da bi fingirali samomor ali nesrečo. Zaradi tega zločina je bil pozneje aretiran tudi Martin Virant, katerega so pa v ječi do smrti prepleli in nato obesili, ker ni hotel pričati tako, kakor je hotel sodnik, da je namreč rojak Petje morilec.

Iz Kranja

Občni zbor SK Korotana. Drevl ob 20. uri ima aglini SK Korotan v knjižnični dvorani Narodnega doma svoj občni zbor. Edini sportni klub bo drevi polagal račune za preteklo leto in določil smernice dela za prihodnje leto. Dolžnost vseh prijateljev Korotana, zlasti pa podpornih članov, je, da se obdnega zbora udeležijo in z nasveti pripomorejo do čim lepšega uspeha.

Težka nesreča. Pretekli teden je poselstnik Franc Kriznar iz Strazišca, brat odtodnega župana, šel v škofjo Loko na žago po žaganje. Pri nakladanju na žago pa ga je zagrabil stroj in hudo poškodoval. Ponesrečenca so odpeljali v ljubljansko bolnico.

Lov na lisice. Tukajšnji aglini zimskosportni odsek SPD priredi 1. januarja 1934 ob 14. uri popolnno na Torkli lov na lisice. Zbirališče pri Šentpeterski graščini. Prijavnina znaša 2 Din. Prijave se sprejemajo pred pričetkom lova na zbirališču. Zmagovalec prejme darilo. Vabljeni vsi smučarji.

Smučarska nezgoda. Na božični dan je bil na Torkli prvi živ-lav. Staro in mlado je uganjalo svoje smučarske vrugalje in kazalo svoje umetnje. Med drugimi se je prav pridno smučal tudi g. Živko Adamič, tovarnjav sin. Na precej strmim pobočju pa je nenadoma tako nesrečno padel, da si je v členku izpahnil kost in nalomil piščal. Ponesrečenega smučarja so takoj s sanmi odpeljali k dr. Božiču, ki mu je nudil prvo pomoč, nato pa na njegovo priporočilo v Slajmarjev sanatorij na röntgensko preiskavo.

Sokolski smučarski sestanek bo drevi ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma. Predmet: Smučarske tekme 30. in 31. decembra ter na novega leta. Pridite k sestanku polnoštevilno. Zdravo! 666-n

Iz Trbovelj

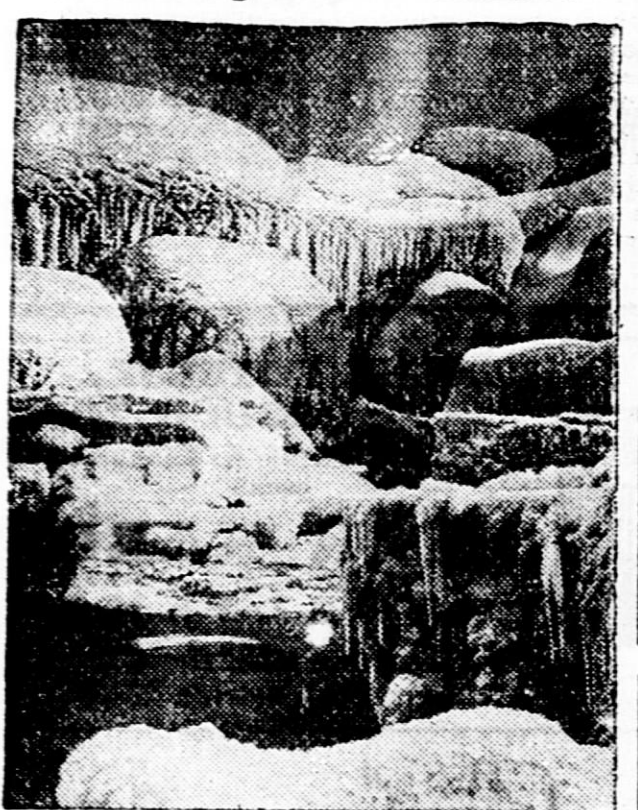
Božični prazniki v trboveljskem rudarskem revirju. Tudi letošnji prazniki so bili v naši dolini v znamenju splošne krize. Nikjer ni bilo videti onega vesellega brezskrbnega razpoloženja, ki je v dalo ob večjih praznikih pred leti, ko delovno ljudstvo še ni čutilo današnje hude gospodarske in socialne stiske. Tudi naši gostilničarji so leto slabo odrezali, večina gostiln je bilo praznih, saj rudarsko delavstvo in ostalo delovno ljudstvo še za prehrano nima denarja. Mladina je preživela praznike večinoma v lepi zimski naravi v okolici Trbovelj, kjer so bila vsa pobočja, pota in ceste s smučarji in sankarji zasedene. Vznrajnejši in žilavejši smučarji pa so krenili že v nedeljo, drugi pa v ponedeljek in na Stefanovo na Mrzlico, Kriško in Sv. Planino, kjer je bila smuka vse dni naravnost idealna. V planinah jug ni bil tako občuten kot v dolini, kjer nam je preko praznikov vzel več kot polovico debele snežne plasti. Južno vreme, ki je ob praznikih nastopilo, pa je le prehodno, ki utegne trajati k večjemu do novega leta, zato se stari ljudje, ki vzporejajo muhe letošnje zime z vremenskimi pojavi prejšnjih let, pridno zalagajo s kurivom, ker bo nedvomno še nastopila po novem letu izredno huda in dolga zima.

Vsa tukajšnja nacionalna društva naj sigurno pošljejo svoje zastopnike na meddržtevni sestanek, ki bo v soboto 30. t. m. ob 20. uri v Sokolskem domu v svrhu ustanovitve enotnega meddržtevnege prosvetnega odbora za Trbovelje.

Nov kantiner na Dobrni. Ker bo sedanja najemnika kantine na dnevnem kopu Dobrni opustila izvrševanje gostilniške obrti, bo prevzel z novim letom to kantino v najem g. Gvido Počivavsek, gostilničar v Trbovljah.

Koncem leta bomo dostavili vsem našim cenjenim naročnikom položnice za poravnavo naročnine. One, ki so naročnice že poravnali, prosimo, da izročijo položnice svojim prijateljem ter jim priporočajo naš list in nam tako pomagajo pri širjenju lista v vseh slojih prebivalstva. Že sedaj posveča »Slovenski Narod« vso pažnjo rudarskim revirjem, osobito pa socialnim in gospodarskim problemom našega kraja. Čim več bo naročnikov, tem več prostora bo nudil list dogodom in poročilom iz rudarskih revirjev. Tekom letošnjega leta se je »Slovenski Narod« sicer silno razširil v naši dolini, toda s tem še ne smemo drasti križem rok, stremeti moramo za tem, da bo postal pravo glasilo in zagovornik težnj našega delovnega ljudstva. Da to dosežemo, nam pa je potrebna podpora vseh cenjenih naročnikov, čitateljev

Ledena palača v naravi

Znameniti niagarski slapovi so zamrznil in se izpremenili v naravno ledeno palačo.

Kitajski pregovori

Stara kultura Kitajske se ne kaže samo v njeni bogati literaturi, temveč tudi v prislovcih, ki so bili z nje izvzeti nauki modrih ljudi. Kitajski pregovori so deloma podobni pregovorom zapadnih narodov, deloma se pa razlikujejo od njih po visokem spoštovanju izobraženih ljudi in preziranju žensk, dvema značilnima pojavoma v kitajski kulturi. Čujmo nekaj tipičnih kitajskih pregovorov:

Brez ljudi lahko živimo, brez prijateljev pa ne. — Zasmehovalčeva duhovitost je roganje. — Prijateljstvo ne pozna ovinkov. — Dobre ceste niso dolge. — Različne blodnje ne trajajo dolgo; še tako neznatna resnica pa ostane kljub vsemu zavijanju in preganjanju večno. — En dan velja za tri dneve tistemu, ki dela vse o pravem času. — S srcem je kakor z merjem: veter odločuje v vsem. — Kdor sebi ničesar ne odpušči, mu je vse oproščeno. — Norec se čudi najbolj samemu sebi, če napravi kakšno neumnost. — Knjige govore mojemu razumu, prijatelji mojemu srcu, nebo moji duši, vse drugo pa samo mojemu sluhu. — Če ne gre srce z razumom, nam ne pomagajo še tako vzvišene ideje. — Samo veliki duhovi imajo voljo, vsi drugi samo želje. — Ječa je noč in dan zaprta in vendar vedno polna, cerkev je pa vedno odprta in vendar vedno prazna. — Vsega je konec, če se narod bolj boji bede, nego smrti. — Duh žene je živo srebro, njeno srce je pa iz voska. — Tudi najbolj radovedna žena rada povesi oči, da jo ljudje vidijo. — Ženski jezik doseže vse, kar zgreši njena noga.

Borzna poročila na grobu

Na budimpeštanskem pokopališču so našli te dni vso premaženo staro židovko na grobu njenega moža, ki je umrl pred 15 leti. Ubogo staro so prepeljali v bolnico, kjer je pripovedovala, da hodi že od moževe smrti vsako popoldne na pokopališče, kjer čita dragemu pokojniku borzna poročila iz raznih listov in denarnih zavodov. To je bilo najljubše čtivo njenega moža in kakor je rajnik vsako popoldne čital borzna poročila, tako mu jih hodi zdaj čitat na grob žene.

V bolnici so bili seveda radovedni in so stanko izpraševali še o tem in onem. Povedala je, da se ji mož večkrat prikaže v sanjah in ji svetuje, kako naj upravlja podedovano premoženje. O položaju na borzah je bil vedno dobro informiran in tako je ženska prepričana, da se mora njegovih nasvetov držati tudi zdaj, čeprav je mož že davno mrtav. Tik pred koncem vojne ji je rajnik v sanjah svetoval, naj nakupi čim več dolarjev in res je s tem rešila svoje premoženje pogubnih posledic inflacije. Nedavno, pred padcem dolarja, ji je rajnik svetoval, naj kupi italijanske lire. In zopet se je izkazalo, da je bil njegov nasvet dober. Da se mu izkaže hvaležno, skrbi, da je vedno dobro informiran o položaju na borzah.

Muhe sovražnice človeka

Poleti se pritožujemo, da nas nadlegujejo muhe. Naše nadležne muhe pa niso nič v primeri z muhami v tropičnih krajih. Zloglasna muha tsetse je opustošila v Afriki cele pokrajine, ker prenaša grozno spalnno bolezen, ki neusmiljeno kosi med zamorci. V nekaterih močvirnatih krajih južne Evrope sploh ni nobenega prebivalca, kjer so okuženi z malarijo, ki jo prenašajo komarji (anopheles). Šele če take kraje osuše, da se komarji ne morejo več rediti, se lahko ljudje naselijo v njih. Pravijo, da je propadla kultura stare Grške zaradi malarije, ki je tako oslabil ljudi, da niso bili več za delo. Pa tudi muhe, ki ne sesajo krvi, lahko postanejo človeku nevarne. V Avstraliji je poletni toliko muh, da si v naših razmerah kaj takega niti misliti ne moremo. Po izločbal se nabere na steklu toliko muh, da si morajo trgovci pomagati s posebno napravo, ki okna neprestano izpira z vodo, sicer bi se izločbe sploh ne videle.

Še večja nesreča so muhe v krajih, kjer rede avstralski farmerji ovce. Tam žive muhe, ki so prvotno legle jajčeca kakor naše muhe na trupla ali druge gnijoče snovi organskega izvora. Ko so pa ljudje začeli rediti ovce, so se spravile nekatere vrste muh na

in prijateljev, katere prosimo, da naš list povsod priporočajo. One cenjene naročnice pa, ki so z naročnino v zaostanku, pa vjudno prosimo, da blagovolijo isto do novega leta poravnati.

Cirkuski vefilim

Velika maneža

se predvaja v zvočnem kinu Idealu

SAMO SE DANES
Predstave ob 4., 7. in 9 1/2 uri

Iz Hrastnika

Nad 20.000 Din za bedno rudarsko dečo. Obdaritev bedne deče gladujočih rudarjev je bila letošnje leto na prirediteljski božični večer velika. Tako sta obe šoli na skupni božičnici, ki sta jo priredili s pomočjo banovine ter s prispevki tukajšnjih podjetij in društva rudniških nameščenecv in ostalih dobrotnikov, obdarovali vsjo najpotrebnejšo dečo z oblačili in obutvijo v vrednosti nad 13.000 Din. Enako je Sokol obdaroval svojo bedno številno dečo za darovi, ki predstavljajo vrednost nad 6000 Din, ako pristajemo k temu so božičnico otroškega vrta, vidimo, da je bilo za to zimo obdarovanih lepo število otrok z darili v vrednosti nad 20.000 Din. Vsem onim, ki so na katerikoli način pomagali k tej človekoljubni akciji, iskrena hvala. Žal pa je beda in pomanjkanje preveliko, da bi mogla ta obdaritev zaleči toliko, da bi bilo v dovoljni meri olajšano trpljenje bednega naraščaja našega rudarja.

Poroka. Na Stefanovo sta se poročila v Ljubljani Hrastnikana g. Slavko Dolan, stud. medicne, in gđc. Marjana Šentjurčeva. Obilo sreče!

Nova grobova. V nedeljo dopoldne so pokopali upokojenega rudniškega poduradnika Ivana Bartolo. Glasbeno društvo mu je ob grobu zapelo več žalostnih. Popoldne se je vršil pogreb Pavle Malorhove, sorodne poslovodje konzumnega društva rudarjev. Pokojnica sta spremenjali na zadnji poti poleg številnega občinstva tudi obe delavski godbi in pa pevski odsek. Ka Svobode I. in K. Bodi pokojnika lahka zemlja.

Iz Celja

Napad in nesreča v božični noči. Ko se je vračal 29letni dninar Franc Vrdovnik iz Podgorja pri Vojniku v božični noči od polnočnice, sta ga na cesti napadla dva kmečka fanta iz Višnje vasi in mu prizadejala z noži več ran na glavi. Ko je šla 54letna žena tovarniškega vratarja Antonija Leskovskega iz Gaberja v božični noči v Celje k polnočnici, je padla na polzem hodniku pred neko hišo na Kralja Petra čisti tako nesrečno, da si je zlomila levo roko. Vrdovnik in Leskovska se zdravita v celjski bolnici.

Umrl je na Stefanovo v Celju (Can-karjeva cesta 5) v starosti 69 let Ivan Iskrač, delavec in hišnik pri tvrdki D. Rakusch. V celjski bolnici je umrl v nedeljo 24. t. m. 33letni brezposelni rudar Franc Grebenšek iz Stare vasi pri Velenju, v sredo 27. t. m. pa je umrl na Sp. Hudinji štev. 57 pri Celju 70letni prevzitar in bivši rudar Ivan Lebeničnik.

Izgubljen in najdeno. Dne 22. t. m. med 19. in 20. je bila na poti od kodovrca v Celju do Lise izgubljena ročna torbica z železniško legitimacijo na ime zasebnice Ide Zmaharjeve iz Bezovja pri St. Juriju ob juž. žel., molitvenikom in žepnim robcem. Istega dne je bil najden pred celjskim kolodvorom ženski plet, na Stefanovo pa je bila istotam najdena usnjata aktovka, v kateri so bile razne listine na ime Leopolda Usenčnika ml. iz Lok pri Trbovljah.

Zanesljiv dokaz.

— Ali je deček, ki mi je odprl, vaš sin?

— Da.
— To sem takoj opazil po podobi.
— Saj mi sin sploh ni podoben.
— Vam ne. pač je pa njegova obleka podobna moji, za katero ste porabili toliko blaga.

A. U. Ennery:

255

Dve siroti

Romas

Angleške mornarje je nepričakovani napad tako presenetil, da niso mogli takoj odgovoriti na izzivanje Francozov.

Sele čez nekaj časa sta zadonela z njihovih ladij dva topovska strela.

— Dobro merjeno! — je vzkliknil stari Mathieu, videč, kako je padla ena krogla blizu »Foudroyanta« v morje.

In brž je skočil k širim topovom ter nameril enega na Angleže.

Počil je strel.

— Stavim, da sem zadel! — je vzkliknil krmar.

— To boš videl, ko zasedemo njihovo ladijo, — je dejal kapitan.

In smeje je pripomnil:

— Upam, da si meril tako, da ladije nisi preveč poškodoval. To je dobra ladija in s francosko zastavo bi delala čast našemu brodogradu.

— Računam s tem, — je odgovoril stari Mathieu mirno.

Vitez de Vaudrey je moral občudovati hladnokrvnost obeh mož, ki sta se tako mirno spuščala z eno ladijo v boj proti dvema dobro oboroženima angleškima ladjama.

Po njenem zgledu je sam s polnim zaupanjem pričakoval spopada.

In v tem pričakovanju se je obrnil h kapitanu, rekoč:

— Gospod kapitan, kakor veste, je pod mojim poveljstvom petindvajset mož.

— Vem...

— Četa vojakov, ki jo je pustil general pod mojim poveljstvom, je od tega trenutka podrejena vam, ki vas priznam za svojega poveljnika... Izvolite mi torej zapovedati, gospod kapitan, kaj naj storim, da bom mogel povedati vojakom, kaj se pričakuje od njih...

— Gromska strela! — je odgovoril kapitan, — od vaših vojakov pričakujem, da se bodo borili kakor levi... Imajo puške, naj jih torej junaško rabijo, čim se dovolj približajo Angležem... Ko pa pride do spopada na nož, naj vzamejo sablje, sekire, kopja... Takoj zapovem, naj bo vse to pripravljeno.

... Sicer pa, naj sežejo po vsem, kar se da v boju s pridom porabiti. Važno je, da pobijejo čim več sovražnikov.

In ves v ognju je kapitan zaključil: — To bo boj za čast domovine, vitez, boj in življenje in smrt, in v tem boju je vsako orodje dobro; o tem se boste kmalu sami prepričali.

XXII.

In čez pol ure je priplul »Foudroyant« z napetimi zadrji med angleški ladiji, ki sta ga sprejeli s strelji iz vseh svojih topov.

Komaj so bile vse tri ladije na eni črti, je začelo od vseh strani pokati. Pokale so muške, vmes so pa grmeli topovski strelji.

Na francoski ladiji je bil vsak na

svojem mestu. Vitez je bil razdelil svoje vojske v dve četi, eno je postavil na desni bok, da bi obstreljevala prvo sovražno ladijo, druga naj bi pa z desne strani odgovarjala na ogenj z druge ladije.

Cim bolj so se ladje bližale druga drugi, tem srditejši je postajal boj. Sovražni ladiji sta hoteli susniti »Foudroyanta« od obeh strani, da bi ga uničili z ognjem iz topov in mušket.

Toda Angleži so računali brez kapitana de Virelayja.

Kapitan je držal eno sovražno ladijo na primerni razdalji s štirimi topovi, obenem je pa pripravil vse, da bi mogel navaliti na drugo ladijo.

In tako, ko se je srdito napadela prva sovražna ladija umaknila na potrebno razdaljo, se je »Foudroyant« naglo obrnil in zavozil naravnost proti drugi ladiji. Presenečenje nad tem nepričakovanim preokretom je bilo na obeh ladjah tako veliko, da je bil »Foudroyant« že tik sovražne ladije, predno so prišli Angleži do sape.

V trenutku, ko bi bil moral »Foudroyant« zavoziti v sovražno ladijo, se je začelo kapitanovo povelje:

— Obrnite!

Stari Mathieu je naglo okrenil krmilo, mornariji so pa popustili krmila.

In »Foudroyant« je zavozil z bokom k angleški ladiji.

— H kavljem! — je zadonelo kapitanovo povelje. In ni še dobro utihnil kapitanov glas, ko sta se obe ladiji stresli, kar je pričalo, da so se kavlji zapeli v napadeno ladijo.

— Zdaj pa le po njih! Udri! — je zaklical kapitan.

Obrnil se je k vitezju in vzkliknil: — Naprej, vitez!... Za domovino in kralja!...

V naslednjem hipu se je začel klic krmarja, ki je bil prvi planil na krov sovražne ladije in začel mahati okrog sebe s široko mornariško sekuro.

— Na nje, fantje, naprej!... Nikomur ne prizanesite!

In že so planili mornariji z vojniki na krov sovražne ladije, kjer je imela sovražna posadka med tem dovolj časa, da se je pripravila na napad.

Prvi spopad je bil grozen, kajti nihče se ni hotel umakniti.

Nekaj časa so se videli samo glave in uniforme, pomešane med seboj tako, da ni bilo mogoče ločiti Francozov od Angležev.

Sele po drugem naskoku se je stena angleških mornarjev upognila.

Ta čas je bil Roger zbral svoje vojske in priskočil z njimi na pomoč mornarjem.

— Naprej!... naprej!... je kričal, vihteč sabljo nad glavo.

Kar je njegova četa obstala.

Vojski boja niso bili vajeni, sovražne muške so se skoraj dotikale njihovih prs, pred seboj so videli same pobesnele, krvoželjne obraze. Vse to je vplivalo na nje tako, da so obstali.

Toda Roger je takoj opazil neodločnost svojih vojakov.

— Za meno! — je zaklical, — za domovino in za kralja.

Ta glas je vzbudil omahljive vojske. Ponosno dvignjenih glav in plametečih oči so planili proti mušketa in sekiram.

— Naprej! naprej! — je kričal Roger na ves glas.

Naenkrat je pa zagledal pred seboj sovražnega častnika. Bliskovito je nastavil le-ta vitezju pištolo na čelo.

Toda vitez ga je na vso moč udaril po roki, v kateri je držal pištolo. In že mu je prodril s kratko sabljo prsa.

Dvajset oboroženih rok se je dvignilo proti vitezju in vse so hotele osvetiti častnikovo smrt.

Toda stari Mathieu je bil že opazil vitezju pretečo nevarnost in brž mu je priskočil z mornariji na pomoč.

V naslednjem hipu se je pa stnilo vse v živo steno srdito borečih se sovražnikov. Orodje je rožljalo, napadali so kričali, ranjeni stekali. Tu pa tam se je slišalo tudi pluskanje vode. Trupla ubitih so padala čez krov. In morje jih je mirno požiralo.

Slednjič se je boja vihra podela. Srdita borba je ponehala in le tu pa tam sta se še borila dva nasprotnika. Kriki so utihnili, toda tišina, ki je zavladala na krovu premagane ladije, je bila mučnejša.

Na krov zasedene sovražne ladije je stopil tisti hip kapitan de Virelay, ki je vodil dotlej obstreljevanje druge sovražne ladije.

— Zmaga je naša! — je zaklical krmar kapitanu v pozdrav. — Slava Franciji!

In mornariji so ponovili ta vzklik. Sredi gruče vojakov stoji Roger, utrujen ter oškropljen s svojo in tujo krvjo. K njemu prvemu se obrne kapitan, rekoč:

— Na moja prsa, plemič! Videl sem, kako junaško ste se borili. Imenujem vas mornariškim častnikom Njegovega Velikanstva...

Tisti hip sta privedla dva vojaka ujetega poveljnika angleške ladije.

— Vaše orodje? — je dejal kapitan de Virelay...

— Angleški kapitan je ponosno dvignil glavo in odgovoril:

— Evo, na vaših vojakih sem zlo-mil svoj meč.

In vrgel je pred kapitana ročaj zlomljenega meča.

— Moj ujetnik ste! — je vzkliknil kapitan, — vi in vaši mornariji. Kje so? Pokličite jih na krov.

— Tu so! — je odgovoril kapitan premagane ladije.

Zamahnil je z desnico in pokazal na trupla, pokrivajoča krov.

Okrog stoječi mornariji in vojski so se kakor na povelje odkrili in nemo počastili spomin padlih sovražnikov.

Potem je pa skočil Roger na krmarjev migljaj k jamboru, spustil na krov sovražno zastavo in jo podal kapitanu.

Toda kapitan je vzkliknil: — Obdržite ta znak zmage, ki ste doprinesli k nji levji delež. Sami jo odnesete v domovino.

Kmalu je zavihrala na jamboru premagane ladije francoska zastava.

Srebrn hrib, zlata reka in železna gora

Velika naravna bogastva srednjeameriške republike Hondurasa

V republiki Honduras v Srednji Ameriki imajo srebrn hrib, zlato reko in železno goro. Srebrn hrib je rudnik El Rosario, oddaljen dobrih 100 km od obale Tihega oceana. Rudnik je last družbe The New York Rosario Mining Company, ki je pridobila leta 1928 110.000 ton rude s povprečno vsebino 22,50 unč srebra in 0,52 zlata na tono, tako da so pridobili 2.278.031 unč srebra in 8500 unč zlata. To nam dokazuje, kako bogate so zaloge srebra in zlata v tem hribu.

Poleg tega je pa v Hondurasu še mnogo izkoriščanih in neizkoriščanih rudonosnih žil. Poleg rud je še mnogo zlatonosnega peska, posebno v strugah rek El Panal, Almendares in Espana ter mnogo rek in potokov v pokrajini Olancho. Niti približno se ne da določiti količina zlata v pesku in v skalah zlatonosnih gora Olancho, El Paraiso, Yoro in Tegucigalpa. Po uradnih podatkih so odkrili tam že okrog 700 rudnikov, medij, svinca, železa, srebra, zlata, kaolina, antimona, cinka, nikla, opala, marmora, premoga, sadre in asfalta. Honduras ima pa tudi bogate petrolejske vrelce.

Zlata reka je Guyape s pritoki. Ta reka teče večinoma skozi pokrajino Olancho, združi se z reko Patuco, potem se pa izliva v Atlantski ocean. Ležišča zlata se pričenejo pri kraju Aleman, potem se pa vlečejo na obeh bregovih proti izlivu in daleč na obe strani. Še pol milje od struge pridobivajo iz peska zlato. Za juticalpo proti severovzhodu tja do Jacona na 20 milj dolgem in 10 milj širokem ozemlju ni potoka, ki bi ne bilo v njem zlatonosnega peska. Največ zlata je v rekah Ja-

lan in Guyape ter njihovih pritokih Panal, Rosario, Almendares in Espana, pa tudi v rekah Guyambra, Tinto, Siale, Mangulila, Panlaya itd. Niti približno se ne da določiti količina čistega zlata v pesku in rudi v pokrajinah Olancho, Yoro, Minas de Oro, El Dorado, Senti, Las Quebradas itd.

Železna gora se imenuje ogromno ležišče železne rude Agalteca v pokrajini Tegucigalpa. V Nemčiji so analizirali to rudo in ugotovili, da je v nji magnetično železo najboljšee kakovosti. Samo na površju je nad 400.000 ton železne rude, v notranjosti gore pa blizu 10 milijonov ton. Poleg tega je Honduras izhodišče izvoza banan, ki so jih izvozili lani 29 milijonov strokov. Zaradi svojega pomena za narodno gospodarstvo dežele se imenujejo banane zeleno zlato Hondurasa.

Sedanja ustava Hondurasa iz leta 1924 velja za najmodernejšo demokratično ustavo. Občine imajo dalekosežno samoupravo in bi lahko služile za zgled mnogim evropskim državam. Šolstvo je na visoki stopnji. Honduras šteje okrog 800.000 prebivalcev in ima univerzo, 24 srednjih in 830 ljudskih šol. Univerza v Tegucigalpi ima tri fakultete, juridično in državoslovno, medicinsko ter visoko inženjersko šolo. Vnet podpornik narodne prosvete in napredka Hondurasa je predsednik republike general Tiburcio Carías Andino, ki se mu je kljub hudi gospodarski krizi posrečilo prilagoditi državni proračun in upravo zahtevam časa ter zagotoviti deželi gospodarski in kulturni napredek. Po površini je Honduras enak Češkoslovaški.

„TITUS-PERLEN“

je priznan neškodljiv kombinacijski preparat, ki vsebuje vse možnosti zvišanja potence z medikamentoznim zdravljenjem. Ta preparat je rezultat nekaj desetletij trajajočih raziskavanj znanega učenjaka na polju seksualne znanosti, zdravstvenega svetnika dr. Magnusa Hirschfelda. »TITUS-PERLEN« se izdeluje pod stalnim kliničnim nadzorom berlinskega inštituta za seksualno znanost. Seznanite se s funkcijami človeških organov s pomočjo množestvenih slik v petih barvah, ki so znanstveno raztolmačene in se dobe pri nas zastoj.

Zastopnik: mag. farm. Drag. Kajzer, tt.

Cosmochemia, Zagreb 115
Smičklasova ulica 23

»TITUS-PERLEN« v originalnih omotih:

po 100 komadov za moške Din 180.—
po 100 komadov za ženske Din 200.—

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH

Oglaš odobren od min. ene. pol. in nar. zdr. št. 2.292 od 16. I. 1933.

KLIŠARNA

Telef. 2495

Izvršuje enobarvne in večbarvne črtne klišaje, enobarvne in večbarvne autotipije, kombinirane klišaje za navaden in finiji papir, klišaje po peroristih, slikah in risbah, rokopiših in fotografijah za razglednice, reklamne slike, vinjete

Jugografika

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 23.

Življenjski cilj

vsake osebnosti in karakter analize podam iz rokopiša. 10-letna praksa, bogate izkušnje. Honorar — skica analiza 30 dinarjev — specialna izjava 60 in 100 Din. — KARMAH — eksper. psiho-grafolog, zalec, dravska banovina. N. B.: Privatne obiske po obvestilu.

98/L

Stane vas, če greste večer z doma!

Ostanite raje doma. Za par dinarjev vam posodi plošče in gramofon:

„SLAGER“
Aleksandrova cesta 4,
prehod »Viktorije«

Modna konfekcija

Najboljši nakup
A. PRESKER, LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta 14. 11/T

ZA PRAZNIKE

dobite najboljša vina:

belo štajersko in
cviček 1 Din 10.-

rizling in slavni
šmicerberger 1 > 12.-

siadek refoškat 1 > 12.-

vermut in zdravilna
»Jadranska kap-
ljica« 1 > 20.-

Najfinije peneče vino

„PANONSKI BISER“

ki ne zaostaja za francoskim
šampancem, steklenica dinar-
jev 32.— v delicatni trgovini

M. RAVTAR, Ljubljana, Stari
trg št. 19. 4925

POSREJEM

denar na

BRANILNE ROKOVIČICE
velikih denarnih zavodov. —
Rudolf Zore, Ljubljana, Gle-
dališka 12. 87/L

Ze vaši predniki so
pred več kot 60 leti
kupovali blago v
splošno znani trgovini

R. MIKLAUC
(poleg škofije)

zato boste šli tudi vi
z zaupanjem v našo
trgovino. Naše geslo:

DOBRO BLAGO,
NIZKE CENE,
PRIJAZNA
POSTREŽBA!

IZGOTOVLJENE PERNICE
180 x 115 iz finega puh. perja
Din 230.— do 280.—; la puh
Din 450.— in 610.—

SVILENE PUHAŠTE ODEJE
Din 780.— in 950.—. Na zalogi
vse vrste klotaste odeje. Raz-
pošilja po povzetju — Rudolf
Sever, Ljubljana, Marijin trg 2

FIZOL
vsake vrste kupi Suppanz, Pri-
stava. 5010

FRIZERKA
dobi stalno mesto. — Ponudbe:
Ursulesku, frizer, Murska So-
bota. 5009

KROJACICO
potrebuje trikotaja »Jugoslavi-
jac, Paja Jagerović in drug, Ze-
mun, Cara Dušana 25. 5008

Prošek

„Jadranski biser“
edino originalno desertno vino
več let staro. — Božična cena
liter Din 22.—

Vemoht original Din 22.—
Druga namizna vina po zna-
ni cenah.

OPERNA KLET

SPALNE FOTELJE,

COUCH ZOFE

In otomane izdeluje po konkurenčnih cenah

SITAR KAROL

LJUBLJANA

Wolfova ulica št. 12

(dvorišče), telefon 28-10

Pred nakupom si oglejte veliko razstavo otroških in igračnih vozčkov, stolic, holenderjev, malih dvokoles, triciklov, šivalnih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne »TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, KARLOVSKA CESTA št. 4. — Najnižje cene! Ceniki franco!

Na drobno!

Na debelo!

Najceneje in najbolj kupite vse prvovrstne

vrvarske lastne izdelke

motvoz, žimo, volno, afrik
nepremočljive konjske
plahte itd.

samo pri

Prva kranjska vrvarna in trgovina
s konopnino

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 31. Tel. št. 2441

MARIBOR, Vetrinjska ulica št. 20. Tel. št. 2454

CELJE, Kralja Petra cesta šte. 33.

ZAHVALA

Za množestvilne dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob smrti našega nad vse ljubljenega očeta, starega očeta, brata, strica in tasta, gospoda

Julija Pirkoviča

HIŠNEGA POSESTNIKA IN STROJEVODJA V P.

kakor tudi za poklonjene krasne vence in šopke se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebej se zahvaljujemo črč. duhovščini, g. dr. Cibru za ves trud ob njegovi bolezni, društvu strojevodij in upokojujencev, šišenskemu Sokolu in gasilcem, Narodni čitalnici in gg. pevcem za v srce segajoče žalno petje, žel. godbi Sloga za turobne žalostinke in končno vsem prijateljem in znanecem, ki so dragega nam pokojnika v tako častnem številu spremlili na njegovi zadnji poti.

Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala!

Sv. maša zadušnica bo v petek, dne 29. t. m. ob ½7. uri zjutraj v cerkvi sv. Franciška v Šiški.

V Ljubljani, dne 27. decembra 1933.

Žalujoči ostali.